

**ΕΡΕΥΝΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΑΠΟΨΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ :
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΤΑ
ΚΟΙΝΑ (DOCPIE)**

ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

**COLLECTION OF CITIZENS' OPINIONS IN THE FRAMEWORK OF PROJECT DOCPIE
SURVEY ANALYSIS FOR GREECE**

Με τη χρηματοδότηση του Προγράμματος «ΕΥΡΩΠΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ»

Co-funded by the
Europe for Citizens Programme
of the European Union

Σέρρες, Οκτώβριος 2015

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή

Παραδοτέα έργου

ΜΕΡΟΣ Α – ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

Στόχος έρευνας

Δομή ερωτηματολογίου

Προσέλκυση συμμετέχοντος κοινού

Αποτελέσματα έρευνας για Ελλάδα

Τμήμα 1^ο – Ευρωπαϊκή ταυτότητα

Τμήμα 2^ο – Συμμετοχή σε Ευρωπαϊκές δημοκρατικές διαδικασίες

Τμήμα 3^ο – Προφίλ συμμετεχόντων

Συμπεράσματα

ΜΕΡΟΣ Β – ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΜΕ ΠΟΛΙΤΕΣ

Μαθητές

Πολίτες τρίτης ηλικίας

Νέοι Ρομά

Συμπεράσματα

Παράρτημα Ι – Ερωτηματολόγιο

Παράρτημα ΙΙ- Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τη Νεολαία

Παράρτημα ΙΙΙ- Ενεργός γήρανση και ΕΕ

Παράρτημα ΙV- Κοινωνική ένταξη Ρομά στο πλαίσιο της ΕΕ

Εισαγωγή

Το έργο **“Δημοκρατική ιδιότητα και συμμετοχή στις δημοκρατικές διαδικασίες και στα κοινά”** υλοποιείται από το **Δήμο Σερρών και τον Όμιλο Ουνέσκο Σερρών** στο πλαίσιο του προγράμματος **«Ευρώπη για τους πολίτες»**.

Το έργο DOCPIE αποτελεί ένα έργο κοινωνίας πολιτών, με κύριο στόχο την αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με την Ευρωπαϊκή ιθαγένεια, την Ευρωπαϊκή ταυτότητα, την ανάγκη συμμετοχής στις δημοκρατικές διαδικασίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την ανάγκη της ανάπτυξης δικτύων και στρατηγικών συνεργασίας για την επιρροή της λήψης αποφάσεων στο επίπεδο της Ένωσης.

Στο πλαίσιο του έργου συνεργάζονται 14 οργανισμοί από 13 ευρωπαϊκές χώρες με στόχο:

A) να ερευνήσουν τις τρέχουσες τάσεις και απόψεις σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση και το μέλλον της σε διάφορες ομάδες – στόχους, συμπεριλαμβανομένων των φοιτητών αλλά και μεγαλύτερων ηλικιών.

B) να αναπτύξουν κατευθυντήριες γραμμές για τη δημιουργία της ευρωπαϊκής ταυτότητας και ιθαγένειας μεταξύ των διαφόρων ομάδων στόχων.

Γ) την ευαισθητοποίηση σχετικά με την ενεργή ιδιότητα του πολίτη και του εθελοντισμού.

Δ) να δημιουργήσουν γέφυρες συνεργασίας μεταξύ των πόλεων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα, προκειμένου να ενισχύσουν την ιδέα μιας κοινής ευρωπαϊκής ταυτότητας και ολοκλήρωσης, γνωρίζοντας το κοινό παρελθόν.

Περισσότεροι από 800 Ευρωπαίοι πολίτες από 13 Ευρωπαϊκές χώρες συμμετείχαν στις τέσσερις κύριες δράσεις του έργου (οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στη Γερμανία, την Ελλάδα, τη Σλοβενία και την Ιταλία), με επίκεντρο τις διαφορετικές δυνατότητες ενεργούς συμμετοχής των πολιτών. Επίσης, συγκεντρώθηκαν περισσότερες από 1000 απόψεις Ευρωπαίων πολιτών μέσα από διαδικτυακή έρευνα η οποία μεταφράστηκε στις γλώσσες των 13 συμμετεχουσών χωρών του έργου.

Στο πλαίσιο υλοποίησης του έργου διοργανώθηκαν οι παρακάτω δράσεις:

1. Προπαρασκευαστική συνάντηση εταίρων (kick-off meeting) στο Δήμο Kistarcsa, Ουγγαρία στις 6 & 7 Φεβρουαρίου 2015
2. Διοργάνωση «Ακαδημίας Εθελοντών» από τον οργανισμό Jugend-und Kulturproject e.V. στη Δρέσδη στις 8 έως 10 Μαΐου 2015. Σκοπός της διοργάνωσης ήταν η ενθάρρυνση και προώθηση του εθελοντισμού ως μορφή ενεργούς συμμετοχής, η ανταλλαγή καλών πρακτικών καθώς και η ανάπτυξη της διαπολιτισμικής κατανόησης, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά στη συμμετοχικότητα των πολιτών.
3. Διοργάνωση συνεδρίου: «Περιφερειακή ανάπτυξη και συμμετοχικότητα πολιτών στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης» από το Δήμο Σερρών και τον Όμιλο Ουνέσκο Σερρών στις Σέρρες από 30 Ιουνίου έως 1 Ιουλίου 2015. Στόχος της εκδήλωσης ήταν η διερεύνηση του:
 - Πώς μπορούν οι πόλεις και περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης να αναπτύξουν δίκτυα συνεργασίας μεταξύ τους

- Πώς μπορεί να ενταχθεί η εκπαίδευση για την Ευρωπαϊκή Ένωση στις σχολικές δραστηριότητες των μαθητών
- Πώς μπορούν οι πολίτες να εμπλακούν ενεργά στην ανάπτυξη της πόλης τους
- Πώς λειτουργούν οι θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τι είναι η Ευρωπαϊκή ιθαγένεια
- Τι ρόλο παίζει ο εθελοντισμός στην ανάπτυξη των πόλεων

Κατά τη διάρκεια των διήμερων εργασιών τους συνεδρίου, οι συμμετέχοντες εξοικειώθηκαν με επιτυχημένες πρακτικές με θέμα την ανάπτυξη των πόλεων και των περιφερειών αλλά και την ενθάρρυνση συμμετοχής των πολιτών στα κοινά. Διακεκριμένοι ομιλητές από το Υπουργείο Εσωτερικών, την Ομάδα Ευρώπη της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα, την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Στόχου «Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία», το Κέντρο Ευρωπαϊκής Πληροφόρησης Europe Direct, την Κοινωφελή Επιχείρηση Δήμου Θεσσαλονίκης – Ευρωπαϊκή Πρωτεύουσα Νεολαίας 2014, κ.α..παρουσίασαν καινοτόμες ιδέες αλλά και καλές πρακτικές συνεργασίας μεταξύ των ευρωπαϊκών περιφερειών και μεταξύ των πολιτών και των πόλεών τους.

4. Διοργάνωση δράσης «Ανοιχτό Πανεπιστήμιο Κοινωνίας Πολιτών» από τον Οργανισμό Αγροτικής Ανάπτυξης LAZ στη Λιουμπλιάνα στις 24 Σεπτεμβρίου 2015. Στις δράσεις συμπεριλαμβάνονταν εργαστήρια και παρουσιάσεις σχετικά με τη συμμετοχή των πολιτών στις δημοκρατικές διαδικασίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να μάθουν για τα εργαλεία δημοκρατικής συμμετοχής και επιρροής αποφάσεων σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.
5. Διοργάνωση δράσης: «Ενισχύοντας το αίσθημα Ευρωπαϊκής ταυτότητας σε πολίτες τρίτης ηλικίας» από το Δήμο Brescia και το Πανεπιστήμιο Brescia στη Brescia, 8 έως 10 Οκτωβρίου 2015. Κατά τη διάρκεια της διοργάνωσης παρουσιάστηκαν καλές πρακτικές για τον αστικό σχεδιασμό πόλεων φιλικών προς πολίτες τρίτης ηλικίας καθώς και την ενεργό γήρανση.

Εκτός από τις τέσσερις κεντρικές δράσεις του έργου, κατά τη διάρκεια του DOCPIE διοργανώθηκαν περισσότερες από 20 μικρότερες τοπικές εκδηλώσεις στις συμμετέχουσες χώρες, με στόχο την εξοικείωση των πολιτών με τους σκοπούς του έργου και την προώθηση της έννοιας της Ευρωπαϊκής ταυτότητας.

Παράλληλα, όλες οι συμμετέχουσες χώρες πραγματοποίησαν τις παρακάτω δράσεις:

- Διασυνοριακή καταγραφή απόψεων πολιτών μέσω κοινού ερωτηματολογίου
- Έντυπη έκδοση των αποτελεσμάτων της διασυνοριακής καταγραφής απόψεων
- Δημοσίευση άρθρων σε τοπικό τύπο

Στο έργο συμμετείχαν οι κάτωθι εταίροι:

Ελλάδα	Δήμος Σερρών www.serres.gr Ο Δήμος Σερρών συμμετέχει ενεργά σε πλήθος ευρωπαϊκών προγραμμάτων αλλά και ευρωπαϊκών δικτύων, συμπεριλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Δικτύου Πόλεων κατά του Ρατσισμού (ECCAR). Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στον εθελοντισμό καθώς έχει ιδρυθεί ειδικό γραφείο για την προώθηση και ενθάρρυνση του εθελοντισμού και της ενεργούς συμμετοχής των πολιτών, καθώς και της συνεργασίας μεταξύ φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης και κοινωνίας πολιτών. Όμιλος ΟΥΝΕΣΚΟ Σερρών www.serresforunesco.org Ο Όμιλος ΟΥΝΕΣΚΟ Σερρών έχει ως στόχο την προώθηση των αξιών της ΟΥΝΕΣΚΟ μέσω της τυπικής και μη τυπικής μάθησης, της διοργάνωσης δράσεων ευαισθητοποίησης πολιτών και την πραγματοποίηση εκπαιδευτικών δράσεων για παιδιά και νέους. Δραστηριοποιείται από το 1996 και αποτελεί μέλος του παγκόσμιου δικτύου Ομίλων της ΟΥΝΕΣΚΟ, με διακρίσεις και παγκόσμιες συνεργασίες με φορείς της κοινωνίας των πολιτών αλλά και κυβερνητικούς οργανισμούς όπως τα Ηνωμένα Έθνη.
Σλοβενία	Οργανισμός Αγροτικής Ανάπτυξης LAZ www.laz.si Μη κυβερνητικός οργανισμός ο οποίος ιδρύθηκε το 2004 και ασχολείται κυρίως με δράσεις που έχουν ως στόχο τη βελτίωση της ζωής στην αγροτική ύπαιθρο και την ενθάρρυνση της ενεργούς συμμετοχής των πολιτών όλων των ηλικιών. Οι δράσεις του οργανισμού περιλαμβάνουν εκπαιδευτικά προγράμματα, καμπάνιες ευαισθητοποίησης κ.ά.
Ρουμανία	Αθλητικός, Πολιτιστικός και Τουριστικός Οργανισμός Turia Μη κυβερνητικός οργανισμός με στόχο τη σύμπραξη με την τοπική αυτοδιοίκηση για την τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη στον πολιτισμό, τη νεολαία, τον αθλητισμό κ.ό.κ στην περιοχή Turia. Μεταξύ των δράσεων του οργανισμού συμπεριλαμβάνεται η δημιουργία δικτύων συνεργασίας με φορείς από άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η ενθάρρυνση του πολιτικού διαλόγου μεταξύ ευπαθών ομάδων οι οποίες έχουν λιγότερες δυνατότητες πρόσβασης στα σημεία λήψης αποφάσεων.
Ουγγαρία	Δήμος Kistarcsa www.kistarcsa.hu

Κροατία	Δήμος Breznički Hum
Πολωνία	Πολωνικό Ίδρυμα Robert Schuman Το Πολωνικό Ίδρυμα Robert Schuman είναι ένα μη κυβερνητικός, μη κερδοσκοπικός οργανισμός με δραστηριότητες οι οποίες περιλαμβάνουν τη διοργάνωση εκπαιδεύσεων, διαβουλεύσεων και συζητήσεων σε θέματα που αφορούν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, συντονισμός του Δικτύου Σχολείων (1200 σχολεία) και διοργάνωση έργων ανταλλαγής νέων και εθελοντών.
Σλοβακία	Ινστιτούτο Περιφερειακών Δράσεων Novohradu
Γερμανία	Jugend-und Kulturproject e.V. Ο οργανισμός Jugend-und Kulturproject e.V. εδρεύει στη Δρέσδη και εξειδικεύεται στην υλοποίηση έργων που αφορούν στη νεολαία, την ενεργό συμμετοχή, την εκπαίδευση και τον πολιτισμό. Ιδρύθηκε το 2004 με στόχο την προώθηση πολιτιστικών ανταλλαγών μεταξύ των νέων της Ευρώπης και την ενδυνάμωση των δεξιοτήτων τους. Αποτελεί έναν ιδιαίτερα ενεργό οργανισμό με πληθώρα επιτυχημένων έργων στο ενεργητικό του πάνω σε θέματα όπως η προώθηση του εθελοντισμού, η συμμετοχική δημοκρατία, η ενεργός συμμετοχή στα κοινά, η ενδυνάμωση της νεολαίας και ο πολιτισμός.
Σερβία	Δήμος Backa Topola Ο Δήμος Backa Topola βρίσκεται στην ευρύτερη περιφέρεια της Vojvodina. Αποτελείται από 23 τοπικές κοινότητες και ο συνολικός του πληθυσμός ανέρχεται σε περίπου 34.000 κατοίκους.
Βουλγαρία	Δήμος Veliko Turnovo Ο Δήμος Veliko Turnovo βρίσκεται στην κεντρική Βουλγαρία και είναι αδελφοποιημένος με το Δήμο Σερρών.
Ιταλία	Δήμος Brescia Ο Δήμος Brescia βρίσκεται στη βόρεια Ιταλία και έχει πληθυσμό 193.000 κατοίκων. Για την υλοποίηση του έργου DOCPIE συνεργάστηκε στενά με το Πανεπιστήμιο της Brescia, το οποίο ειδικεύεται σε θέματα τρίτης ηλικίας.
Αλβανία	CRDLS Albania

	Ο οργανισμός CRDLS Albania εδρεύει στα Τίρανα και αποτελεί έναν μη κερδοσκοπικό μη κυβερνητικό οργανισμό με στόχο την προώθηση θεμάτων τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης στους τομείς της οικονομίας, του πολιτισμού και του περιβάλλοντος. Στις δραστηριότητές του περιλαμβάνονται δράσεις ευαισθητοποίησης για τους κατοίκους των Τιράνων, καθώς επίσης και έρευνες, εκπαιδεύσεις και ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας με συναφείς φορείς στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας	Κέντρο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη EGRI – Kriva Palanka Το EGRI δημιουργήθηκε το 2000 από μια ομάδα 15 νέων που είχαν ως στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής της τοπικής τους κοινωνίας. Αποτελεί έναν μη κερδοσκοπικό, μη κυβερνητικό οργανισμό με στόχο την υποστήριξη και ενίσχυση έργων που προάγουν τη διασυνοριακή συνεργασία, συνεισφέρουν στην προσπάθεια της χώρας να επιτύχει τους στόχους για την Ευρωπαϊκή ενσωμάτωση και προωθούν το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ενεργούς συμμετοχής και της δημοκρατικής ζωής.

Η συνολική διάρκεια του έργου ανήλθε σε εννέα (9) μήνες με ημερομηνία έναρξης στις 30/1/2015 και ημερομηνία λήξης στις 30/10/2015.

Η παρούσα έκδοση αφορά στην παρουσίαση των αποτελεσμάτων των δράσεων «Καταγραφή απόψεων πολιτών» και «Εκπαιδευτικά εργαστήρια για πολίτες» όπως αυτές υλοποιήθηκαν στο Δήμο Σερρών.

ΜΕΡΟΣ Α – ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΓΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

Στόχος έρευνας

Το παραδοτέο του έργου DOCPiE με τίτλο: «Καταγραφή απόψεων πολιτών» περιελάμβανε την ανάπτυξη και διακίνηση ειδικού ερωτηματολογίου με σκοπό αφενός η συλλογή πληροφοριών από το γενικό κοινό της Ελλάδας πάνω στην Ευρωπαϊκή ταυτότητα και τις προσδοκίες από την Ευρωπαϊκή ιθαγένεια, και αφετέρου η αποτύπωση της συμμετοχής των πολιτών στη δημοκρατική ζωή της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Συγκεκριμένα, η έρευνα στοχεύει να προσδιορίσει το βαθμό γνώσης των πολιτών πάνω στην Ευρωπαϊκή ταυτότητα και το βαθμό κατανόησης των δικαιωμάτων που απορρέουν από την Ευρωπαϊκή ιθαγένεια. Το επίκεντρο της έρευνας βρίσκεται στη συγκεκριμενοποίηση των συνθηκών που ωθούν τους πολίτες να συμμετέχουν ή να απέχουν στις Ευρωεκλογές, στην Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών, στο Διάλογο Πολιτών για την Ευρώπη, καθώς και στη χρήση άλλων μέσων προκειμένου να επηρεαστεί η λήψη αποφάσεων σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τέλος, η έρευνα σκοπεύει να καταγράψει δράσεις, θεματικούς τομείς και συνθήκες τα οποία μπορούν να ενδυναμώσουν στους πολίτες το αίσθημα της Ευρωπαϊκής ταυτότητας, καθώς και να τους ενθαρρύνουν να είναι πιο ενεργοί πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Δομή ερωτηματολογίου

Το ερωτηματολόγιο αποτελούνταν από 18 ερωτήσεις κλειστού τύπου. Ορισμένες ερωτήσεις ήταν υποχρεωτικές και σημειωνόταν με αστερίσκο (*), ενώ σε άλλες ο χρήστης ήταν ελεύθερος να επιλέξει αν θα απαντήσει. Ο μέσος χρόνος για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου ανήρχετο σε περίπου 10 λεπτά.

Για τη συμπλήρωσή του, ο χρήστης καλούνταν να επισκεφθεί τον ιστότοπο <https://www.1ka.si/a/68771>, όπου εμφανιζόταν ειδικό μήνυμα καλωσορίσματος με αναφορά στο σκοπό της έρευνας και βασικά στοιχεία του έργου.

Η τελική δομή του ερωτηματολογίου όπως ήταν διαθέσιμο στους χρήστες παρατίθεται στο Παράρτημα Ι της παρούσας έκδοσης.

Προσέλκυση συμμετέχοντος κοινού

Καθώς σκοπός του ερωτηματολογίου ήταν η αποτύπωση των απόψεων όλων των πολιτών, ομάδα-στόχος του ερωτηματολογίου ήταν το γενικό κοινό κάθε ηλικίας και μορφωτικού/εργασιακού επιπέδου. Έμφαση δόθηκε στη διανομή ερωτηματολογίων σε ευάλωτες κοινωνικά ομάδες όπως ανέργους και πολίτες τρίτης ηλικίας.

Όλες οι απαντήσεις που συλλέχθηκαν από την έρευνα ήταν ανώνυμες. Δε συλλέχθηκαν διευθύνσεις IP ή cookies προγραμμάτων περιήγησης ιστοσελίδων τα οποία θα μπορούσαν να συσχετίσουν το συμμετέχοντα με τα στοιχεία που καταγράφονται στην έρευνα.

Παρόλα αυτά, ορισμένα ερωτηματολόγια συγκεντρώθηκαν σε έντυπη μορφή κατά τη διάρκεια διοργανώσεων συναντήσεων, όπως για παράδειγμα το διήμερο συνέδριο του Δήμου Σερρών στις 30/6 & 1/7/2015. Τα ερωτηματολόγια αυτά παρέμεναν ανώνυμα και αναρτήθηκαν στον ιστότοπο της έρευνας από τα μέλη της ομάδας συλλογής ερωτηματολογίων.

Για την προσέλκυση κοινού ο Ανάδοχος, ο Δήμος Σερρών και ο Όμιλος Ουνέσκο Σερρών προέβλεψαν στις κάτωθι δραστηριότητες:

- Ανάρτηση ειδικού banner στις ιστοσελίδες www.serres.gr & www.serresforunesco.org τα οποία ανακατεύθυναν το χρήστη απευθείας στον ιστότοπο του ερωτηματολογίου
- Διανομή ερωτηματολογίου στις μεγάλες εκδηλώσεις του Δήμου (ενδεικτικά World Music Festival, Ecofestival κ.ά)
- Διανομή ερωτηματολογίου σε συνεδριάσεις Δημοτικού Συμβουλίου Δήμου Σερρών
- Διανομή ερωτηματολογίου σε λοιπούς συνεργαζόμενους φορείς και επαφές μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου
- Αναφορά σε ερωτηματολόγιο σε κάθε δελτίο τύπου ή σχετική αναφορά για το έργο DOCPIE στα τοπικά μέσα ενημέρωσης
- Ανάρτηση δημοσιεύσεων και προσκλήσεων συμμετοχής στο ερωτηματολόγιο από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (σελίδα έργου DOCPIE στο Facebook)

Αποτελέσματα έρευνας για Ελλάδα

Στην έρευνα του έργου DOCPIE συμμετείχαν συνολικά περισσότεροι από 1000 πολίτες στις 13 συμμετέχουσες χώρες. Από αυτές τις συμμετοχές, οι 193 προήλθαν από την Ελλάδα.

Ακολουθεί η επεξεργασία των αποτελεσμάτων αυτών για τους Έλληνες συμμετέχοντες και η εξαγωγή συμπερασμάτων τα οποία θα μπορούσαν να αποτελέσουν χρήσιμο βοήθημα στο σχεδιασμό μελλοντικών πολιτικών από το Δήμο Σερρών.

ΤΜΗΜΑ 1^ο – ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Στο πρώτο τμήμα του ερωτηματολογίου οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να αξιολογήσουν το κατά πόσο αισθάνονται Ευρωπαίοι πολίτες και ταυτίζονται με συγκεκριμένες εκφράσεις της έννοιας της Ευρωπαϊκής ταυτότητας.

Παρατηρείται ότι η συντριπτική πλειοψηφία (89%) δηλώνει ότι νιώθει Ευρωπαίος/α, ενώ τα κυριότερα στοιχεία που συνεισφέρουν πολύ στο αίσθημα αυτό είναι κατά δήλωση των συμμετεχόντων:

- a. Η παροχή υγειονομικής περίθαλψης σε άλλο κράτος-μέλος της ΕΕ (54%)
- b. Το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής στο εσωτερικό της ΕΕ και η απαγόρευση των διακρίσεων λόγω υπηκοότητας (78%)
- c. Οι σπουδές, ο εθελοντισμός ή η πρακτική άσκηση σε άλλα κράτη-μέλη (65%)
- d. Η διασυνωριακή προστασία καταναλωτικών δικαιωμάτων (αγορές στο διαδίκτυο, δικαιώματα επιβατών, φθηνότερες κλήσεις σε κινητά τηλέφωνα κλπ) (44%)

Αντίθετα, από τα στοιχεία που συνεισφέρουν λιγότερο στο αίσθημα της Ευρωπαϊκής ταυτότητας είναι:

- a. Το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και σε δημοτικές εκλογές του κράτους-μέλους όπου ζείτε (21%)
- b. Το δικαίωμα προσφυγής στον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή (16%)
- c. Το Δικαίωμα αίτησης στην Επιτροπή να προτείνει νέα νομοθεσία (Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών) (24%)
- d. Το δικαίωμα να επικοινωνήσετε και να λάβετε απάντηση από κάθε όργανο της ΕΕ σε μία από τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ (19%)
- e. Η πληρωμή των κοινωνικών ασφαλιστικών εισφορών μόνο σε ένα κράτος-μέλος κάθε φορά, ακόμα και αν εργάζεστε σε περισσότερα από ένα κράτη-μέλη (24%)
- f. Το δικαίωμα της αναφοράς προκειμένου να εκφράσετε κάποια ανησυχία ή καταγγελία στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (22%)
- g. Το δικαίωμα πρόσβασης στις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Συμβουλίου (24%)

Τέλος, τμήμα των συμμετεχόντων δήλωσε ότι δε γνωρίζει εάν συνεισφέρουν στο αίσθημα Ευρωπαϊκής ταυτότητας τα κάτωθι δικαιώματα:

- a. Το Δικαίωμα αίτησης στην Επιτροπή να προτείνει νέα νομοθεσία (Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών) (14%)
- b. Το δικαίωμα προσφυγής στον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή (11%)

- c. Το Δικαίωμα αίτησης στην Επιτροπή να προτείνει νέα νομοθεσία (Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών) (14%)

Q1	1. Νιώθετε Ευρωπαίος/α;			
	Απαντήσεις	Συχνότητα	Ποσοστό	Έγκυρα
	1 (Ναι)	122	89%	89%
	2 (Όχι)	15	11%	11%
Έγκυρα	Συνολικά	137	100%	100%

Q2	2. Κατά τη γνώμη σας, ποια πολιτικά, ανθρώπινα και καταναλωτικά δικαιώματα της ΕΕ συνεισφέρουν στην Ευρωπαϊκή σας ταυτότητα; (για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα που απορρέουν από την ιθαγένειας της ΕΕ: http://europa.eu/citizens-2013/el/about/your-eu-rights)								
	Υποερωτήσεις	Απαντήσεις							
		1-καθόλου	2 - λίγο	3 - μέτρια	4 - αρκετά	5 - πολύ	Δε γνωρίζω	Σύνολο	Έγκυρα
Q2a_1	Το δικαίωμα προστασίας από τις διπλωματικές και προξενικές αρχές κάθε άλλου κράτους-μέλους της ΕΕ -	7 5%	14 11%	19 15%	31 24%	51 39%	9 7%	131 100%	131
Q2b_1	Η παροχή υγειονομικής περίθαλψης σε άλλο κράτος-μέλος της ΕΕ -	1 1%	16 12%	9 7%	27 21%	71 54%	7 5%	131 100%	131
Q2c_1	Το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και σε δημοτικές εκλογές του κράτους-μέλους όπου ζείτε -	2 2%	10 8%	27 21%	39 30%	52 40%	1 1%	131 100%	131
Q2d_1	Η διασυνοριακή προστασία καταναλωτικών δικαιωμάτων (αγορές στο διαδίκτυο, δικαιώματα επιβατών, φθηνότερες κλήσεις σε κινητά τηλέφωνα κλπ) -	3 2%	6 5%	23 18%	40 31%	57 44%	1 1%	130 100%	130
Q2e_1	Το δικαίωμα προσφυγής στον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή -	4 3%	11 8%	21 16%	37 28%	43 33%	14 11%	130 100%	130

ΕΡΕΥΝΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΑΠΟΦΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ :
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΚΟΙΝΑ

Q2f_1	Το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής στο εσωτερικό της ΕΕ και η απαγόρευση των διακρίσεων λόγω υπηκοότητας -	1	1	5	19	102	2	130	130
		1%	1%	4%	15%	78%	2%	100%	
Q2g_1	Το Δικαίωμα αίτησης στην Επιτροπή να προτείνει νέα νομοθεσία (Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών) -	7	9	31	31	35	18	131	131
		5%	7%	24%	24%	27%	14%	100%	
Q2h_1	Οι σπουδές, ο εθελοντισμός ή η πρακτική άσκηση σε άλλα κράτη-μέλη -	2	5	13	24	84	1	129	129
		2%	4%	10%	19%	65%	1%	100%	
Q2i_1	Το δικαίωμα να επικοινωνήσετε και να λάβετε απάντηση από κάθε όργανο της ΕΕ σε μία από τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ -	4	11	24	33	49	7	128	128
		3%	9%	19%	26%	38%	5%	100%	
Q2j_1	Η πληρωμή των κοινωνικών ασφαλιστικών εισφορών μόνο σε ένα κράτος-μέλος κάθε φορά, ακόμα και αν εργάζεστε σε περισσότερα από ένα κράτη-μέλη -	6	10	32	38	36	9	131	131
		5%	8%	24%	29%	27%	7%	100%	
Q2k_1	Το δικαίωμα της αναφοράς προκειμένου να εκφράσετε κάποια ανησυχία ή καταγγελία στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο -	7	13	31	31	39	10	131	131
		5%	10%	24%	24%	30%	8%	100%	
Q2l_1	Το δικαίωμα πρόσβασης στις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Συμβουλίου -	6	11	33	29	45	6	130	130
		5%	8%	25%	22%	35%	5%	100%	

Στην ερώτηση σχετικά με το ποια ζητήματα θα ενδυνάμωναν το αίσθημα Ευρωπαϊκής ταυτότητας, οι περισσότεροι συμμετέχοντες δήλωσαν ότι θα ενδυνάμωναν πολύ τα παρακάτω:

- Αυξημένο αίσθημα ειρήνης και ασφάλειας (κοινός έλεγχος των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ, Ευρωπαϊκός στρατός, λήψη κοινών μέτρων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας) (52%)
- Ευρωπαϊκή υπηρεσία αντιμετώπισης έκτακτων καταστάσεων για τις διεθνείς φυσικές καταστροφές (50%)

- c. Ισχυρότερο και πιο ολοκληρωμένο Ευρωπαϊκό σύστημα κοινωνικής προστασίας (υγεία, κοινωνική ασφάλιση, συντάξεις, κοινές δράσεις καταπολέμησης της ανεργίας) και κοινή αγορά (τραπεζική ένωση, ενεργειακή ένωση) (62%)
- d. Συνεχής μετάφραση των ιστοσελίδων των οργάνων της ΕΕ σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ (45%)

Ενώ επίσης μεμονωμένοι συμμετέχοντες δήλωσαν ότι θα τους ενίσχυε ιδιαίτερα το αίσθημα της Ευρωπαϊκής ταυτότητας:

- Η δημιουργία ευρωπαϊκής εβδομάδας αρχαίου δράματος και κωμωδίας
- Η ισότιμη αντιμετώπιση κοινωνικών και οικονομικών προβλημάτων στις χώρες βορρά -νότου
- Κοινή ευρωπαϊκή αντιμετώπιση κυβερνοεμπορίου και απειλών
- Ευρωπαϊκό δικαστικό σύστημα πιο εύκολα προσβάσιμο από τον πολίτη

Αντίθετα, λίγη ή καθόλου επίπτωση στην ενδυνάμωση του αισθήματος Ευρωπαϊκής ταυτότητας θα είχαν:

- a. Η δημιουργία Ευρωπαϊκής Ολυμπιακής Ομάδας (22%)
- b. Η διοργάνωση Εβδομάδας Ευρωπαϊκού πολιτισμού (14%)
- c. Ευρωπαϊκό εκπαιδευτικό πακέτο αγωγής του πολίτη για μαθητές δημοτικού (21%)

Q3	3. Κατά τη γνώμη σας, ποια από τα παρακάτω ζητήματα είναι αυτά που θα ενδυνάμωναν το αίσθημα της Ευρωπαϊκής ταυτότητάς σας;								
	Υποερωτήσεις	Απαντήσεις							Εγκυρα
		1 - καθόλου	2 - λίγο	3 - μέτρια	4 - αρκετά	5 - πολύ	Δε γνωρίζω	Σύνολο	
Q3a_1	Η ύπαρξη Ευρωπαϊκής ταυτότητας και διαβατηρίου επιπρόσθετα από την εθνική ταυτότητα και διαβατήριο -	7	21	21	29	47	0	125	125
		6%	17%	17%	23%	38%	0%	100%	
Q3b_1	Αυξημένο αίσθημα ειρήνης και ασφάλειας (κοινός έλεγχος των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ, Ευρωπαϊκός στρατός, λήψη κοινών μέτρων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας)	4	7	14	33	65	1	124	124
		3%	6%	11%	27%	52%	1%	100%	

ΕΡΕΥΝΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΑΠΟΦΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ :
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΚΟΙΝΑ

Q3c_1	Περισσότερα πολιτικά δικαιώματα (Πρόεδρος ΕΕ απευθείας εκλεγμένος από τους πολίτες όλων των κρατών μελών, Ευρωπαϊκά δημοψηφίσματα σχετικά με κύρια ζητήματα της ΕΕ κλπ) -	4	4	22	40	52	3	125	125
		3%	3%	18%	32%	42%	2%	100%	
Q3d_1	Ευρωπαϊκή υπηρεσία αντιμετώπισης έκτακτων καταστάσεων για τις διεθνείς φυσικές καταστροφές -	0	10	25	26	63	1	125	125
		0%	8%	20%	21%	50%	1%	100%	
Q3e_1	Δημιουργία Ευρωπαϊκής Ολυμπιακής Ομάδας -	27	46	21	18	13	0	125	125
		22%	37%	17%	14%	10%	0%	100%	
Q3f_1	Συμμετοχή σε εθνικές/τοπικές συζητήσεις για το μέλλον της Ευρώπης -	9	17	24	32	41	0	123	123
		7%	14%	20%	26%	33%	0%	100%	
Q3g_1	Ισχυρότερο και πιο ολοκληρωμένο Ευρωπαϊκό σύστημα κοινωνικής προστασίας (υγεία, κοινωνική ασφάλιση, συντάξεις, κοινές δράσεις καταπολέμησης της ανεργίας) και κοινή αγορά (τραπεζική ένωση, ενεργειακή ένωση) -	4	3	10	30	78	1	126	126
		3%	2%	8%	24%	62%	1%	100%	
Q3h_1	Διοργάνωση Εβδομάδας Ευρωπαϊκού πολιτισμού -	17	21	32	28	25	2	125	125
		14%	17%	26%	22%	20%	2%	100%	
Q3i_1	Ισχυρότερη πολιτική και διπλωματική επιρροή της ΕΕ στον υπόλοιπο κόσμο (πρεσβείες ΕΕ σε τρίτες χώρες) -	7	6	17	41	51	3	125	125
		6%	5%	14%	33%	41%	2%	100%	
Q3j_1	Ευρωπαϊκό εκπαιδευτικό πακέτο αγωγής του πολίτη για μαθητές δημοτικού -	4	4	27	39	50	2	126	126
		3%	3%	21%	31%	40%	2%	100%	
Q3k_1	Συνεχής μετάφραση των ιστοσελίδων των οργάνων της ΕΕ σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ -	5	4	25	35	56	0	125	125
		4%	3%	20%	28%	45%	0%	100%	

Q3l_1	Πιο αποδοτική διοίκηση της ΕΕ και των θεσμών της ΕΕ (π.χ. οι συνεδριάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου λαμβάνουν χώρα και στις Βρυξέλλες και στο Στρασβούργο http://singleseat.eu/) -	8	8	34	28	38	6	122	122
		7%	7%	28%	23%	31%	5%	100%	
Q3m_1	Άλλο (παρακαλούμε συμπληρώστε): -	1	0	1	1	7	14	24	24
		4%	0%	4%	4%	29%	58%	100%	
	δημιουργία ευρωπαϊκής εβδομάδας αρχαίου δράματος και κωμωδίας	1	1%	20%	20%				
	ισότιμη αντιμετώπιση κοινωνικών και οικονομικών προβλημάτων στις χώρες βορρά -νότου	1	1%	20%	60%				
	Κοινή ευρωπαϊκή αντιμετώπιση κυβερνοεμπορίου και απειλών	1	1%	20%	80%				
	Ευρωπαϊκό δικαστικό σύστημα πιο εύκολα προσβάσιμο από τον πολίτη	1	1%	20%	100%				

ΤΜΗΜΑ 2^ο – ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

Το δεύτερο τμήμα του ερωτηματολογίου εστιάζει στη συμμετοχή των πολιτών στις δημοκρατικές διαδικασίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στην ερώτηση σχετικά με την ύπαρξη ενδιαφέροντος ή όχι για την Ευρωπαϊκή πολιτική, η συντριπτική πλειοψηφία (85%) απαντάει καταφατικά. Ομοίως, το 88% των συμμετεχόντων δηλώνει ότι έχει ψηφίσει σε Ευρωεκλογές, ενώ το 82% δηλώνει ότι νιώθει πολίτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι κυριότεροι τρεις λόγοι που ώθησαν τους συμμετέχοντες να ψηφίσουν στις Ευρωεκλογές είναι:

- Πιστεύω ότι η ψήφος είναι καθήκον μου ως πολίτης
- Νιώθω ότι η αντιπροσωπευτική δημοκρατία σε επίπεδο ΕΕ είναι σημαντική
- Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υιοθέτησε στο παρελθόν αποφάσεις οι οποίες βελτίωσαν την ποιότητα ζωής μου

Ενώ αντίθετα, μικρό ρόλο έπαιξε η εμπιστοσύνη στα πολιτικά κόμματα, οι εκλογικές εκστρατείες και η πληροφόρηση σχετικά με τις εργασίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Q4	4. Έχετε ενδιαφέρον για την Ευρωπαϊκή πολιτική;			
	Απαντήσεις	Συχνότητα	Ποσοστό	Έγκυρα
	1 (Ναι)	116	85%	91%
	2 (Όχι)	12	9%	9%
Έγκυρα	Σύνολο	128	93%	100%

Q5	5. Έχετε ποτέ ψηφίσει σε Ευρωεκλογές; (Για περισσότερες πληροφορίες: http://www.europarl.europa.eu/elections-2014/el/)			
	Απαντήσεις	Συχνότητα	Ποσοστό	Έγκυρα
	1 (Ναι)	121	88%	95%
	2 (Όχι)	7	5%	5%
Έγκυρα	Σύνολο	128	93%	100%

Q6	6. Ποιοι ήταν οι κύριοι λόγοι για τους οποίους αποφασίσατε να ψηφίσετε στις Ευρωεκλογές; (έως 3 απαντήσεις)				
	Υποερωτήσεις	Απαντήσεις	Έγκυρα	Number of units	
		Παρακαλούμε επιλέξτε (έως 3 απαντήσεις)			
Q6a_1	Πιστεύω ότι η ψήφος είναι καθήκον μου ως πολίτης -	98 100%	98	137	1
Q6b_1	Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υιοθέτησε στο παρελθόν αποφάσεις οι οποίες βελτίωσαν την ποιότητα ζωής μου -	32 100%	32	137	1
Q6c_1	Έχω εμπιστοσύνη στα πολιτικά κόμματα ή/και τα πολιτικά προγράμματα -	7 100%	7	137	1
Q6d_1	Πιστεύω ότι η ψήφος μου επηρεάζει άμεσα τη λήψη αποφάσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση -	35 100%	35	137	1
Q6e_1	Παρακινήθηκα ή/και πείστηκα από εκλογική εκστρατεία ή/και αντιπαράθεση πολιτικών υποψηφίων -	5 100%	5	137	1
Q6f_1	Νιώθω ότι η αντιπροσωπευτική δημοκρατία σε επίπεδο ΕΕ είναι σημαντική -	70 100%	70	137	1

**ΕΡΕΥΝΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΑΠΟΦΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ :
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΚΟΙΝΑ**

Q6g_1	Έχω θετική εμπειρία με τη δουλειά των μελών/ αντιπροσώπων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου -	7	7	137	1
		100%			
Q6h_1	Είμαι καλά πληροφορημένος/η σχετικά με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο -	15	15	137	1
		100%			
Q6i_1	Άλλο (παρακαλούμε συμπληρώστε): -	2	2	137	1
		100%			
Q6i_text	Q6 (Άλλο (παρακαλούμε συμπληρώστε):)				
	Απαντήσεις	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρά	Comulative
	Πιστεύω ότι οι εθνικές πολιτικές για τον πλανήτη, το περιβάλλον και τον πολιτισμό χρειάζονται και ευρωπαϊκή ενίσχυση	1	1%	50%	50%
	Είναι απόλυτο δημοκρατικό μέτρο η συμμετοχή	1	1%	50%	100%
Εγκυρά	Σύνολο	2	1%	100%	

Από τη μερίδα συμμετεχόντων που δε συμμετείχε στις Ευρωεκλογές, οι κυριότεροι λόγοι μη συμμετοχής είναι:

- Νιώθω ότι δεν είμαι επαρκώς πληροφορημένος/η σχετικά με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή/και δε γνώριζα ότι διενεργήθηκαν Ευρωεκλογές
- Πιστεύω ότι η ψήφος μου δεν έχει επιπτώσεις ή/και ότι δεν αλλάζει οτιδήποτε

Q7	6. Ποιοι είναι οι λόγοι για τους οποίους αποφασίσατε να μη ψηφίσετε στις Ευρωεκλογές; (έως 3 απαντήσεις)				
	Υποερωτήσεις	Απαντήσεις		Εγκυρά	Number of units
		Παρακαλούμε επιλέξτε (έως 3 απαντήσεις)	Σύνολο		
Q7a_1	Πιστεύω ότι η ψήφος μου δεν έχει επιπτώσεις ή/και ότι δεν αλλάζει οτιδήποτε -	3	3	3	137
		100%	100%		
Q7b_1	Είμαι πολύ απασχολημένος/η (δεν έχω χρόνο) ή/και βρίσκομαι μακριά από το σπίτι -	2	2	2	137
		100%	100%		
Q7c_1	Δεν έχω εμπιστοσύνη στα πολιτικά κόμματα ή/και στα πολιτικά προγράμματα -	2	2	2	137
		100%	100%		

Q7d_1	Νιώθω ότι δεν είμαι επαρκώς πληροφορημένος/η σχετικά με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή/και δε γνώριζα ότι διενεργήθηκαν Ευρωεκλογές -	5	5	5	137
		100%	100%		
Q7e_1	Πιστεύω ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν έχει επαρκή δύναμη ως θεσμός -	1	1	1	137
		100%	100%		
Q7f_1	Είμαι ενάντια στην Ευρωπαϊκή Ένωση -	1	1	1	137
		100%	100%		
Q7g_1	Δεν υπάρχουν κατάλληλοι πολιτικοί υποψήφιοι ή κόμματα -	2	2	2	137
		100%	100%		
Q7h_1	Πιστεύω ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν ασχολείται επαρκώς με προβλήματα που με αφορούν -	0	0		137
		0%	100%		
Q7i_1	Ποτέ δε ψηφίζω σε εκλογές -	0	0		137
		0%	100%		
Q7j_1	Άλλο (παρακαλούμε συμπληρώστε): -	0	0		137
		0%	100%		

Q8	7. Νιώθετε ότι είστε πολίτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης;				
	Απαντήσεις	Συχνότητα	Ποσοστό	Έγκυρα	Comulative
	1 (Ναι)	113	82%	90%	90%
	2 (Όχι)	13	9%	10%	100%
Έγκυρα	Σύνολο	126	92%	100%	
Q9	8. Έχετε υπογράψει ποτέ κάποια Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών; (Για περισσότερες πληροφορίες: http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/welcome?lg=el)				
	Απαντήσεις	Συχνότητα	Ποσοστό	Έγκυρα	
	1 (Ναι)	37	27%	29%	
	2 (Όχι)	89	65%	71%	
Έγκυρα	Σύνολο	126	92%	100%	

Σημαντικός αριθμός συμμετεχόντων (65%) δηλώνει ότι δεν έχει υπογράψει ποτέ κάποια Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών. Από τους πολίτες που δήλωσαν ότι έχουν υπογράψει, οι κυριότεροι τρεις λόγοι που συμμετείχαν στην Πρωτοβουλία ήταν:

- Η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών περιελάμβανε ένα πρόβλημα που με αφορά
- Πιστεύω ότι η υποστήριξη μιας Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών επηρεάζει τη λήψη αποφάσεων σε επίπεδο Ε.Ε.

c. Πιστεύω ότι η συμμετοχική δημοκρατία σε επίπεδο ΕΕ είναι σημαντική

Αντίθετα, για τους συμμετέχοντες οι οποίοι δεν έχουν υπογράψει ποτέ κάποια Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών οι δύο κυριότεροι λόγοι μη συμμετοχής ήταν με μεγάλη διαφορά από τους υπόλοιπους οι κάτωθι:

- Δε γνωρίζω τι είναι η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών
- Δεν είμαι επαρκώς πληροφορημένος/η σχετικά με τρέχουσες Ευρωπαϊκές Πρωτοβουλίες Πολιτών και πώς να τις υπογράψω

Μεμονωμένος συμμετέχων δήλωσε επίσης ότι λόγος μη συμμετοχής σε Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών είναι:

Η ευρωπαϊκή πρωτοβουλία πολιτών δεν είναι άμεση πρωτοβουλία των πολιτών: εάν δεν υπάρχει οργανωμένη πολιτική πρωτοβουλία είναι εξαιρετικά δύσκολο αυτή η πρωτοβουλία πολιτών να εκφραστεί και δεν ορίζεται πουθενά ότι τα πολιτικά κόμματα δεν μπορούν να βοηθούν την εξέλιξη αυτής της διαδικασίας. Επίσης δεν υπάρχει καμία αναφορά για τη διαφάνεια της οικονομικής οργάνωσης των πρωτοβουλιών, όπως επίσης, δεν υπάρχει κανονισμός για τη χρηματοδότησή τους. οι παραπάνω λόγοι, αφήνουν ανοιχτό το ενδεχόμενο να εκφράζεται η πρωτοβουλία των πολιτών προερχόμενη από έκφραση ομάδων συμφερόντων και όχι από απλούς πολίτες.

Q10	9. Ποιοι είναι οι κύριοι λόγοι για τους οποίους αποφασίσατε να υπογράψετε μία Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών; (έως 3 απαντήσεις)				
	Υποερωτήσεις	Απαντήσεις		Εγκυρα	Number of units
Q10a_1	Η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών περιελάμβανε ένα πρόβλημα που με αφορά -	21	21	21	137
		100%	100%		
Q10b_1	Πιστεύω ότι η υποστήριξη μιας Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών επηρεάζει τη λήψη αποφάσεων σε επίπεδο Ε.Ε. -	20	20	20	137
		100%	100%		
Q10c_1	Η υποστήριξη μιας Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας πολιτών είναι εύκολη διαδικασία -	7	7	7	137
		100%	100%		
Q10d_1	Πιστεύω ότι η συμμετοχική δημοκρατία σε επίπεδο ΕΕ είναι σημαντική -	23	23	23	137
		100%	100%		

ΕΡΕΥΝΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΑΠΟΦΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ :
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΚΟΙΝΑ

Q10e_1	Ενημερώθηκα σχετικά με μία Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών ή/και πείστηκα να συμμετέχω από εκστρατεία πολιτών -	6	6	6	137
		100%	100%		
Q10f_1	Ήμουν μέλος της επιτροπής πολιτών που ξεκίνησε την πρωτοβουλία -	2	2	2	137
		100%	100%		
Q10g_1	Η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών είχε διαφάνεια στο διαδίκτυο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης -	9	9	9	137
		100%	100%		
Q10h_1	Άλλο (παρακαλούμε συμπληρώστε): -	1	1	1	137
		100%	100%		
	η διάχυση Ευρωπαϊκών πρωτοβουλιών στις χώρες της ΕΕ είναι ο στόχος της κοινωνικής απελευθέρωσης	1	1%	100%	100%

Q11	9. Ποιοι είναι οι κύριοι λόγοι για τους οποίους αποφασίσατε να μην υπογράψετε την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών; (έως 3 απαντήσεις)				
	Υποερωτήσεις	Απαντήσεις		Έγκυρα	Number of units
Q11a_1	Δε γνωρίζω τι είναι η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών -	53	53	53	137
		100%	100%		
Q11b_1	Καμία Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών δεν αφορούσε προβλήματα που με αφορούν -	7	7	7	137
		100%	100%		
Q11c_1	Προκειμένου να συμμετέχω σε Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών πρέπει να δηλώσω προσωπικά μου στοιχεία -	4	4	4	137
		100%	100%		
Q11d_1	Είμαι ενάντια στην Ευρωπαϊκή Ένωση -	2	2	2	137
		100%	100%		
Q11e_1	Δεν είμαι επαρκώς πληροφορημένος/η σχετικά με τρέχουσες Ευρωπαϊκές Πρωτοβουλίες Πολιτών και πώς να τις υπογράψω -	32	32	32	137
		100%	100%		
Q11f_1	Παρουσιάστηκαν προβλήματα κατά την υπογραφή μου στο διαδίκτυο για την	0	0		137
		0%	100%		

ΕΡΕΥΝΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΑΠΟΦΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ :
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΚΟΙΝΑ

	Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών -				
Q11g_1	Η υπογραφή μιας Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών δεν έχει επιπτώσεις ή/και η υποστήριξή μου δεν αλλάζει οτιδήποτε -	8	8	8	137
		100%	100%		
Q11h_1	Η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών είναι μια αρκετά πολύπλοκη και υπερβολικά μεγάλη διαδικασία -	3	3	3	137
		100%	100%		
Q11i_1	Ποτέ δεν υπογράφω σε πρωτοβουλίες ή/και αναφορές -	4	4	4	137
		100%	100%		
Q11j_1	Άλλο (παρακαλούμε συμπληρώστε): -	1	1	1	137
		100%	100%		
	Απαντήσεις	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρα	Comulative
	Η ευρωπαϊκή πρωτοβουλία πολιτών δεν είναι άμεση πρωτοβουλία των πολιτών: εάν δεν υπάρχει οργανωμένη πολιτική πρωτοβουλία είναι εξαιρετικά δύσκολο αυτή η πρωτοβουλία πολιτών να εκφραστεί και δεν ορίζεται πουθενά ότι τα πολιτικά κόμματα δεν μπορούν να βοηθούν την εξέλιξη αυτής της διαδικασίας. Επίσης δεν υπάρχει καμία αναφορά για τη διαφάνεια της οικονομικής οργάνωσης των πρωτοβουλιών, όπως επίσης, δεν υπάρχει κανονισμός για τη χρηματοδότησή τους. οι παραπάνω λόγοι, αφήνουν ανοιχτό το ενδεχόμενο να εκφράζεται η πρωτοβουλία των πολιτών προερχόμενη από έκφραση ομάδων συμφερόντων και όχι από απλούς πολίτες.	1	1%	100%	100%

Σε ερώτηση σχετικά με συμμετοχή σε δημόσιες συζητήσεις για ζητήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Διάλογοι Πολιτών) η πλειοψηφία των συμμετεχόντων (68%) δήλωσε ότι δεν έχει συμμετάσχει ποτέ, με κυριότερους λόγους:

- a. Δε γνωρίζω κάτι σχετικά με το Διάλογο Πολιτών για την Ευρώπη
- b. Δε διοργανώνονται Διάλογοι Πολιτών για την Ευρώπη στην πόλη μου ή/και στη χώρα μου

- c. Οι Διάλογοι των Πολιτών για την Ευρώπη θα πρέπει να διοργανώνονται με διαφορετική μορφή (πολίτες στο ρόλο ομιλητών και αντιπρόσωποι των Ευρωπαϊκών οργάνων ως ακροατήριο)

Αντίθετα, οι επικρατέστεροι λόγοι συμμετοχής σε Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών ήταν:

- a. Πιστεύω ότι η ενεργός συμμετοχή είναι σημαντική
b. Πληροφορήθηκα ή/και προσκλήθηκα ιδιαιτέρως να συμμετέχω σε Διάλογο Πολιτών για την Ευρώπη
c. Ο Διάλογος Πολιτών για την Ευρώπη διοργανώθηκε στην πόλη μου ή/και στη χώρα μου

Ενώ μεμονωμένος συμμετέχων δήλωσε ότι αιτία συμμετοχής ήταν: *η διακίνηση ιδεών και πρωτοβουλιών μεταξύ των πολιτών της Ευρώπης εξουδετερώνει όλες τις παλιές αντιπαλοότητες.*

Q12	10. Έχετε ποτέ συμμετέχει σε δημόσιες συζητήσεις οι οποίες αφορούσαν κύρια ζητήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης; (Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το Διάλογο Πολιτών για την Ευρώπη: http://ec.europa.eu/citizens-dialogues/index_el.htm)?			
	Απαντήσεις	Συχνότητα	Ποσοστό	Έγκυρα
	1 (Ναι)	33	24%	26%
	2 (Όχι)	93	68%	74%
	Έγκυρα Σύνολο	126	92%	100%

Q13	11. Ποιοι είναι οι λόγοι για τους οποίους αποφασίσατε να συμμετέχετε σε Διάλογο Πολιτών για την Ευρώπη; (έως 3 απαντήσεις)				
	Υποερωτήσεις	Απαντήσεις		Έγκυρα	Number of units
Q13a_1	Πληροφορήθηκα ή/και προσκλήθηκα ιδιαιτέρως να συμμετέχω σε Διάλογο Πολιτών για την Ευρώπη -	17 100%	17 100%	17	137
Q13b_1	Ο Ευρωπαίος Επίτροπος ή/και Ευρωβουλευτής της χώρας μου συμμετείχαν στο Διάλογο Πολιτών για την Ευρώπη -	6 100%	6 100%	6	137
Q13c_1	Ο Διάλογος Πολιτών για την Ευρώπη διοργανώθηκε στην πόλη μου ή/και στη χώρα μου -	16 100%	16 100%	16	137
Q13d_1	Ο Διάλογος Πολιτών για την Ευρώπη πραγματοποιήθηκε ένα πρόβλημα που με αφορά -	7 100%	7 100%	7	137

ΕΡΕΥΝΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΑΠΟΦΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ :
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΚΟΙΝΑ

Q13e_1	Έχω υπ' όψιν συγκεκριμένη περίπτωση κατά την οποία ο Διάλογος Πολιτών για την Ευρώπη επηρέασε τη λήψη απόφασης σε επίπεδο ΕΕ -	2	2	2	137
		100%	100%		
Q13f_1	Πιστεύω ότι η ενεργός συμμετοχή είναι σημαντική -	20	20	20	137
		100%	100%		
Q13g_1	Ενημερώθηκα επαρκώς για το θέμα προκειμένου να προσφέρω την άποψή μου κατά τη διάρκεια του Διαλόγου Πολιτών για την Ευρώπη -	3	3	3	137
		100%	100%		
Q13h_1	Πιστεύω ότι η συμμετοχική δημοκρατία σε επίπεδο ΕΕ είναι σημαντική -	16	16	16	137
		100%	100%		
Q13i_1	Άλλο (παρακαλούμε συμπληρώστε): -	1	1	1	137
		100%	100%		
	Απαντήσεις	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρα	Comulative
	η διακίνηση ιδεών και πρωτοβουλιών μεταξύ των πολιτών της Ευρώπης εξουδετερώνει όλες τις παλιές αντιπαλοότητες	1	1%	100%	100%

Q14	11. Ποιοι είναι οι κύριοι λόγοι για τους οποίους αποφασίσατε να μη συμμετέχετε στο Διάλογο Πολιτών για την Ευρώπη; (έως 3 απαντήσεις)				
	Υποερωτήσεις	Απαντήσεις		Εγκυρα	Number of units
Q14a_1	Δε γνωρίζω κάτι σχετικά με το Διάλογο Πολιτών για την Ευρώπη -	58	58	58	137
		100%	100%		
Q14b_1	Τα θέματα που πραγματεύονται οι Διάλογοι Πολιτών για την Ευρώπη δε με ενδιαφέρουν ή/και είναι πολύ πολύπλοκα -	5	5	5	137
		100%	100%		
Q14c_1	Είμαι πολύ απασχολημένος/η (δεν έχω χρόνο) για να συμμετέχω σε ένα Διάλογο Πολιτών για την Ευρώπη ή/και βρίσκομαι μακριά από το σπίτι -	11	11	11	137
		100%	100%		
Q14d_1	Δε διοργανώνονται Διάλογοι Πολιτών για την Ευρώπη στην πόλη μου ή/και	19	19	19	137
		100%	100%		

ΕΡΕΥΝΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΑΠΟΨΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ :
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΚΟΙΝΑ

	στη χώρα μου -				
Q14e_1	Οι αντιπρόσωποι των οργανισμών της ΕΕ οι οποίοι συμμετέχουν στο Διάλογο Πολιτών για την Ευρώπη είναι βαρετοί ή/και μη ενδιαφέροντες -	3 100%	3 100%	3	137
Q14f_1	Πιστεύω ότι η άποψή μου για την Ευρωπαϊκή Ένωση δεν έχει κάποια επίδραση ή/και δε μπορεί να αλλάξει οτιδήποτε -	6 100%	6 100%	6	137
Q14g_1	Είμαι ενάντια στην Ευρωπαϊκή Ένωση -	1 100%	1 100%	1	137
Q14h_1	Δε συμμετέχω σε δημοσίους διαλόγους εν γένει -	9 100%	9 100%	9	137
Q14i_1	Οι Διάλογοι των Πολιτών για την Ευρώπη θα πρέπει να διοργανώνονται με διαφορετική μορφή (πολίτες στο ρόλο ομιλητών και αντιπρόσωποι των Ευρωπαϊκών οργάνων ως ακροατήριο) -	11 100%	11 100%	11	137
Q14j_1	Άλλο (παρακαλούμε συμπληρώστε): -	0 0%	0 100%		137

Οι περισσότεροι ερωτηθέντες δεν έχουν συμμετέχει σε καμία δράση με σκοπό τον επηρεασμό της λήψης πολιτικών αποφάσεων στην ΕΕ. Μικρό ποσοστό των ερωτηθέντων συμμετείχε στις κάτωθι δράσεις:

- Επικοινωνία με τους οργανισμούς, τα όργανα και τις υπηρεσίες της ΕΕ μέσω της ιστοσελίδας τους, ηλεκτρονικού μηνύματος ή σελίδες κοινωνικής δικτύωσης (31%)
- Συμμετοχή σε δημόσιες διαβουλεύσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (12%)

Q15	12. Έχετε ποτέ συμμετέχει στις παρακάτω δράσεις προκειμένου να επηρεάσετε τη λήψη πολιτικών αποφάσεων στην ΕΕ;					
	Υποερωτήσεις	Απαντήσεις			Εγκυρ α	Numbe r of units
		ΝΑΙ	ΟΧΙ	Σύνολ ο		
Q15a_	Υποβολή αναφοράς στο Ευρωπαϊκό	8	110	118	118	137

1	Κοινοβούλιο(http://www.petiport.europarl.europa.eu/petitions/el/main) -	7%	93%	100%		
Q15b_1	Συμμετοχή σε δημόσιες διαβουλεύσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (http://ec.europa.eu/yourvoice/index_el.htm) -	14%	105%	119%	119	137
Q15c_1	Προσφυγή στον Ευρωπαίο Διαμεσολαβητή (http://www.ombudsman.europa.eu/el/home.faces) -	5%	114%	119%	119	137
Q15d_1	Επικοινωνία με τους οργανισμούς, τα όργανα και τις υπηρεσίες της ΕΕ μέσω της ιστοσελίδας τους, ηλεκτρονικού μηνύματος ή σελίδες κοινωνικής δικτύωσης (http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/index_el.htm) -	37%	81%	118%	118	137
Q15e_1	Άλλο (παρακαλούμε συμπληρώστε): -	1%	16%	17%	17	137

Στην ερώτηση ποιες δράσεις θα ενθάρρυναν τους πολίτες στην Ελλάδα να γίνουν πιο ενεργοί στη δημοκρατική ζωή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι συμμετέχοντες θεώρησαν ότι οι κάτωθι δράσεις θα επηρέαζαν πολύ:

- Ενδυνάμωση των ικανοτήτων ενεργούς συμμετοχής μέσα από την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια σχολική εκπαίδευση (53%)
- Υπεύθυνη, αποδοτική και περισσότερο διαφανής λειτουργία των οργάνων της ΕΕ (56%)
- Διαφανείς και επαληθεύσιμες διαδικασίες διορισμού ατόμων σε θέσεις ευθύνης στα όργανα της ΕΕ (53%)
- Καλύτερη κάλυψη των θεμάτων που αφορούν στην ΕΕ από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης (50%)

Ενώ αντίθετα, οι παρακάτω δράσεις θεωρήθηκε ότι θα επηρέαζαν λίγο ή καθόλου:

- Περισσότερες προσωπικές επαφές με αντιπροσώπους οργάνων της ΕΕ ή/και Ευρωβουλευτών σε τοπικό επίπεδο
- Αποζημίωση ταξιδιωτικών εξόδων για πολίτες της ΕΕ οι οποίοι επισκέπτονται τα όργανα της ΕΕ
- Ισχυρότεροι μη κυβερνητικοί οργανισμοί σε τοπικό ή/και εθνικό επίπεδο οι οποίοι να προωθούν τα συμφέροντα των πολιτών και του γενικού κοινού στην ΕΕ

Παρατηρείται ότι οι περισσότεροι συμμετέχοντες τείνουν να θεωρούν ότι η μορφή οργάνωσης, η διαφάνεια στη λειτουργία και η εκπαίδευση γύρω από την ΕΕ αποτελούν σημαντικότερες δράσεις για την ενθάρρυνση των πολιτών να γίνουν ενεργοί στη δημοκρατική ζωή της ΕΕ από ότι η προσωπική γνωριμία με Ευρωβουλευτές και ΜΚΟ για την προώθηση των συμφερόντων τους στην ΕΕ.

Επίσης, μεμονωμένος συμμετέχων δήλωσε ότι η παρακάτω δράση θα συνέβαλλε θετικά στην ενεργό συμμετοχή των πολιτών:

Ανεξάρτητο γραφείο καταγγελιών εφαρμογής ευρωπαϊκών προγραμμάτων σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.

Q16	13. Κατά τη γνώμη σας, ποια από τις παρακάτω δράσεις θα ενθάρρυνε τους πολίτες στη χώρα σας να γίνουν πιο ενεργοί στη δημοκρατική ζωή της Ευρωπαϊκής Ένωσης;									
	Υποερωτήσεις	Απαντήσεις							Έγκυρα	
		1 - καθόλου	2 - λίγο	3 - μέτρια	4 - αρκετά	5- πολύ	Δε γνωρίζω	Σύνολο		
Q16a_1	Περισσότερες προσωπικές επαφές με αντιπροσώπους οργάνων της ΕΕ ή/και Ευρωβουλευτών σε τοπικό επίπεδο -	2	14	24	39	39	1	119	119	137
		2%	12%	20%	33%	33%	1%	100%		
Q16b_1	Καλύτερη κάλυψη των θεμάτων που αφορούν στην ΕΕ από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης (περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις απόψεις και τους προβληματισμούς των πολιτών) -	1	4	17	37	59	0	118	118	137
		1%	3%	14%	31%	50%	0%	100%		
Q16c_1	Η διενέργεια πανευρωπαϊκών δημοψηφισμάτων αναφορικά με κύρια θέματα της ΕΕ -	1	3	22	35	56	1	118	118	137
		1%	3%	19%	30%	47%	1%	100%		

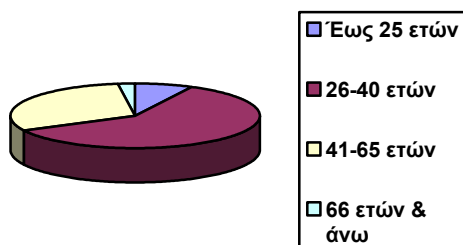
ΕΡΕΥΝΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΑΠΟΦΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ :
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΚΟΙΝΑ

Q16d_1	Υπεύθυνη, αποδοτική και περισσότερο διαφανής λειτουργία των οργάνων της ΕΕ -	0	3	13	36	68	1	121	121	137
		0%	2%	11%	30%	56%	1%	100%		
Q16e_1	Ισχυρότεροι μη κυβερνητικοί οργανισμοί σε τοπικό ή/και εθνικό επίπεδο οι οποίοι να προωθούν τα συμφέροντα των πολιτών και του γενικού κοινού στην ΕΕ -	3	12	25	30	48	2	120	120	137
		3%	10%	21%	25%	40%	2%	100%		
Q16f_1	Διαφανείς και επαληθεύσιμες διαδικασίες διορισμού ατόμων σε θέσεις ευθύνης στα όργανα της ΕΕ -	2	7	11	33	62	3	118	118	137
		2%	6%	9%	28%	53%	3%	100%		
Q16g_1	Συνεχής μετάφραση των ιστοσελίδων των οργάνων της ΕΕ στις επίσημες γλώσσες της ΕΕ -	2	8	18	39	52	0	119	119	137
		2%	7%	15%	33%	44%	0%	100%		
Q16h_1	Ενδυνάμωση των ικανοτήτων ενεργούς συμμετοχής μέσα από την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια σχολική εκπαίδευση -	1	4	13	38	63	0	119	119	137
		1%	3%	11%	32%	53%	0%	100%		
Q16i_1	Αποζημίωση ταξιδιωτικών εξόδων για πολίτες της ΕΕ οι οποίοι επισκέπτονται τα όργανα της ΕΕ -	9	20	29	29	29	2	118	118	137
		8%	17%	25%	25%	25%	2%	100%		

Q16j_1	Περισσότερη συνεργασία σε τοπικό επίπεδο μεταξύ πολιτών και Γραφείων Ενημέρωσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή/και Αντιπροσωπειών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στη χώρα -	2	3	19	42	50	4	120	120	137
	2%	3%	16%	35%	42%	3%	100%			
Q16k_1	Άλλο (παρακαλούμε συμπληρώστε): -	0	0	1	0	2	7	10	10	137
	0%	0%	10%	0%	20%	70%	100%			
	Q16 (Άλλο (παρακαλούμε συμπληρώστε):									
	Απαντήσεις	Συχνότητα	Ποσοστό	Έγκυρα				Comulative		
	Ανεξάρτητο γραφείο καταγγελιών εφαρμογής ευρωπαϊκών προγραμμάτων σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.	1	1%	100%				100%		

ΤΜΗΜΑ 3° - Προφίλ συμμετεχόντων

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, ποσοστό 91% των συμμετεχόντων είναι ελληνικής εθνικότητας, ενώ οι γυναίκες έχουν ελαφρώς μεγαλύτερη συμμετοχή (55%) στο ερωτηματολόγιο.

Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων ανήκε στην ηλικιακή ομάδα 26-40 ετών (55%), ενώ αρκετοί ανήκαν στην ηλικιακή ομάδα 41-65 ετών (28%).

Τέλος, οι περισσότεροι συμμετέχοντες στην έρευνα (58%) δηλώνουν μη ενεργοί σε εθελοντικές δράσεις μη κυβερνητικών οργανισμών, σωματείων, κοινωφελών οργανώσεων κ.ό.κ.

Q17	14. Φύλο:				
	Απαντήσεις	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρα	Comulative
	1 (Γυναίκα)	75	55%	60%	60%
	2 (Άντρας)	51	37%	40%	100%
Εγκυρα	Σύνολο	126	92%	100%	

Q18	15. Είμαι πολίτης:				
	Απαντήσεις	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρα	
	1 (της Ελλάδας)	124	91%	98%	
	2 (Άλλο (παρακαλούμε συμπληρώστε))	2	1%	2%	
Εγκυρα	Σύνολο	126	92%	100%	

Q18_2_text	Q18 (Άλλο (παρακαλούμε συμπληρώστε))				
	Απαντήσεις	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρα	Comulative
	Βρυξέλλες	1	1%	50%	50%
	Μεγάλης Βρετανίας/ελλάδας	1	1%	50%	100%
Εγκυρα	Σύνολο	2	1%	100%	

Q19	16. Η εθνικότητά μου είναι:				
	Απαντήσεις	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρα	
	1 (Ελληνική)	124	91%	98%	
	2 (Άλλο (παρακαλούμε συμπληρώστε))	2	1%	2%	
Εγκυρα	Σύνολο	126	92%	100%	

Q19 (Άλλο (παρακαλούμε συμπληρώστε))					
	Απαντήσεις	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρα	
	βελγικη/ελληνικη	1	1%	100%	
Εγκυρα	Σύνολο	1	1%	100%	

Q20	17. Είστε ενεργός/ή εθελοντής/ρια σε κάποιο μη κυβερνητικό οργανισμό (σωματείο, κοινωφελή οργάνωση, κοκ);				
	Απαντήσεις	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρα	
	1 (Ναι)	47	34%	37%	
	2 (Όχι)	79	58%	63%	
Εγκυρα	Σύνολο	126	92%	100%	

Q21	18. Σε ποια ηλικιακή κατηγορία ανήκετε;			
	Απαντήσεις	Συχνότητα	Ποσοστό	Εγκυρα
	1 (Έως 25 ετών)	10	7%	8%
	2 (26 - 40 ετών)	75	55%	60%
	3 (41 - 65 ετών)	38	28%	30%
	4 (66 ετών ή περισσότεροι)	3	2%	2%
Εγκυρα	Σύνολο	126	92%	100%

Συμπεράσματα

Στην έρευνα του έργου DOCPiE για την Ελλάδα συμμετείχαν κατά κύριο λόγο άτομα ηλικίας 26-40 ετών (55%), με ελαφρώς περισσότερες συμμετέχουσες γυναίκες (55%). Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων ήταν ελληνικής εθνικότητας και μη ενεργοί σε εθελοντικές δράσεις μη κυβερνητικών οργανισμών, σωματείων ή κοινωφελών οργανώσεων.

Η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων δήλωσε ότι αισθάνονται Ευρωπαίοι πολίτες (89%) και πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (82%), ενώ οι κυριότεροι λόγοι για το αίσθημα αυτό απορρέουν από τη δυνατότητα μετακίνησης εντός της Ένωσης (η δυνατότητα παροχής υγειονομικής περίθαλψης σε άλλο κράτος, εκπαίδευση σε άλλα κράτη μέλη, ελεύθερη κυκλοφορία κοκ) παρά από τις κοινές δημοκρατικές διαδικασίες και πολιτικά δικαιώματα που απορρέουν από τη συμμετοχή στην ΕΕ (διαδικασίες καταγγελίας & προσφυγών, δικαίωμα εκλέγειν και εκλέγεσθαι, επικοινωνία με όργανα ΕΕ, πρόσβαση σε αποφάσεις Ευρωπαϊκών οργάνων κοκ).

Παρόλα αυτά, σημαντικό ποσοστό των συμμετεχόντων δήλωσε ότι θα ενδυνάμωναν το αίσθημα Ευρωπαϊκής ταυτότητας βασικές δράσεις πολιτικής Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, όπως:

- e. Αυξημένο αίσθημα ειρήνης και ασφάλειας (κοινός έλεγχος των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ, Ευρωπαϊκός στρατός, λήψη κοινών μέτρων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας) (52%)
- f. Ευρωπαϊκή υπηρεσία αντιμετώπισης έκτακτων καταστάσεων για τις διεθνείς φυσικές καταστροφές (50%)
- g. Ισχυρότερο και πιο ολοκληρωμένο Ευρωπαϊκό σύστημα κοινωνικής προστασίας (υγεία, κοινωνική ασφάλιση, συντάξεις, κοινές δράσεις καταπολέμησης της ανεργίας) και κοινή αγορά (τραπεζική ένωση, ενεργειακή ένωση) (62%)
- h. Συνεχής μετάφραση των ιστοσελίδων των οργάνων της ΕΕ σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ (45%)

Οι συμμετέχοντες επιδεικνύουν μεγάλο ενδιαφέρον για την Ευρωπαϊκή πολιτική (85%) και τη συμμετοχή στις Ευρωεκλογές (88%), με κύριους λόγους συμμετοχής την αίσθηση καθήκοντος ως πολίτες και τη σημασία της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας.

Οι συμμετέχοντες δείχνουν να μην ταυτίζουν τη συμμετοχή στις Ευρωεκλογές με τα πολιτικά κόμματα της Ελλάδας ή με τα αποτελέσματα των Ευρωπαϊκών κομμάτων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, καθώς στις απαντήσεις που δόθηκαν πολύ μικρό ρόλο έπαιξαν στη συμμετοχή στις Ευρωεκλογές τα πολιτικά κόμματα, οι εκλογικές εκστρατείες και η πληροφόρηση σχετικά με τις εργασίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Αντίθετα, οι κυριότεροι λόγοι όσων δε συμμετείχαν στις Ευρωεκλογές ήταν η μη επαρκής πληροφόρηση σχετικά με το Ευρωκοινοβούλιο, και η πίστη ότι η ατομική ψήφος δεν επιφέρει αλλαγή σε επίπεδο ΕΕ.

Σε ό,τι αφορά στις λοιπές δημοκρατικές διαδικασίες της ΕΕ, οι περισσότεροι συμμετέχοντες δήλωσαν ότι δεν έχουν υπογράψει ποτέ Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών (65%) ούτε συμμετείχαν σε Διάλογο Πολιτών (68%). Κυριότεροι λόγοι ήταν η άγνοια για το τι είναι κάθε μια από αυτές τις δημοκρατικές δράσεις, καθώς και ελλιπής πληροφόρηση για τον τόπο και χρόνο διενέργειάς τους.

Εκφράστηκε επίσης η μεμονωμένη άποψη ότι η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών δεν είναι επαρκώς διαφανής και ούτε υπάρχει κανονισμός για τη χρηματοδότησή τους, με αποτέλεσμα να δύνανται να προέρχονται από ομάδες έκφρασης συμφερόντων και όχι από απλούς πολίτες.

Οι περισσότεροι ερωτηθέντες δεν έχουν συμμετέχει σε καμία δράση με σκοπό τον επηρεασμό της λήψης πολιτικών αποφάσεων στην ΕΕ.

Στην ερώτηση ποιες δράσεις θα ενθάρρυναν τους πολίτες στην Ελλάδα να γίνουν πιο ενεργοί στη δημοκρατική ζωή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι συμμετέχοντες θεώρησαν ότι οι κάτωθι δράσεις θα επηρέαζαν πολύ:

- e. Ενδυνάμωση των ικανοτήτων ενεργούς συμμετοχής μέσα από την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια σχολική εκπαίδευση (53%)
- f. Υπεύθυνη, αποδοτική και περισσότερο διαφανής λειτουργία των οργάνων της ΕΕ (56%)
- g. Διαφανείς και επαληθεύσιμες διαδικασίες διορισμού ατόμων σε θέσεις ευθύνης στα όργανα της ΕΕ (53%)
- h. Καλύτερη κάλυψη των θεμάτων που αφορούν στην ΕΕ από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης (50%)

Ενώ αντίθετα, οι παρακάτω δράσεις θεωρήθηκε ότι θα επηρέαζαν λίγο ή καθόλου:

- d. Περισσότερες προσωπικές επαφές με αντιπροσώπους οργάνων της ΕΕ ή/και Ευρωβουλευτών σε τοπικό επίπεδο
- e. Αποζημίωση ταξιδιωτικών εξόδων για πολίτες της ΕΕ οι οποίοι επισκέπτονται τα όργανα της ΕΕ

- f. Ισχυρότεροι μη κυβερνητικοί οργανισμοί σε τοπικό ή/και εθνικό επίπεδο οι οποίοι να προωθούν τα συμφέροντα των πολιτών και του γενικού κοινού στην ΕΕ

Παρατηρείται ότι οι περισσότεροι συμμετέχοντες τείνουν να θεωρούν ότι η μορφή οργάνωσης, η διαφάνεια στη λειτουργία και η εκπαίδευση γύρω από την ΕΕ αποτελούν σημαντικότερες δράσεις για την ενθάρρυνση των πολιτών να γίνουν ενεργοί στη δημοκρατική ζωή της ΕΕ από ότι η προσωπική γνωριμία με Ευρωβουλευτές και ΜΚΟ για την προώθηση των συμφερόντων τους στην ΕΕ.

Επίσης, μεμονωμένος συμμετέχων δήλωσε ότι η παρακάτω δράση θα συνέβαλλε θετικά στην ενεργό συμμετοχή των πολιτών:

Ανεξάρτητο γραφείο καταγγελιών εφαρμογής ευρωπαϊκών προγραμμάτων σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.

ΜΕΡΟΣ Β – ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΜΕ ΠΟΛΙΤΕΣ

Στο πλαίσιο υλοποίησης του πακέτου εργασίας 3 προβλεπόταν η πραγματοποίηση ενημερωτικών συναντήσεων με συγκεκριμένες ομάδες-στόχους, προκειμένου να υλοποιηθεί διαδραστικό εργαστήριο εκπαίδευσης και ανταλλαγής απόψεων πάνω στη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την ενεργό συμμετοχή των πολιτών στις δημοκρατικές της διαδικασίες.

Πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις με τις κάτωθι ομάδες στόχους:

- Μαθητές
- Πολίτες τρίτης ηλικίας
- Νέοι

1) Μαθητές

Στη σχετική πρόσκληση προς τα σχολεία του Δήμου και του Νομού να συμμετάσχουν στη δράση ανταποκρίθηκε το 5^ο Γυμνάσιο Σερρών (Τμήματα Γ1, Γ2 και Γ3) και τα Γενικά Λύκεια Πεντάπολης και Νέου Σκοπού. Οι συναντήσεις πραγματοποιήθηκαν στις 14 και 16 Οκτωβρίου σε σύνολο 175 μαθητών ηλικίας 14-16 ετών, ενώ η διάρκεια έκαστης συνάντησης ανήλθε σε 45 λεπτά.

Στην αρχή της κάθε συνάντησης ζητήθηκε από τους μαθητές να σηκώσουν το χέρι αν νιώθουν Ευρωπαίοι – χωρίς περαιτέρω επεξήγηση πάνω στην έννοια «Ευρωπαίος», Ευρωπαϊκή ταυτότητα και ούτω καθεξής.

Παρατηρήθηκε ότι η συντριπτική πλειοψηφία των μαθητών δήλωσαν ότι νιώθουν Ευρωπαίοι, με εξαίρεση μία τάξη στην οποία η συντριπτική πλειοψηφία δε συμφώνησε με τη δήλωση.

Στη συνέχεια, οι μαθητές κλήθηκαν να καταγράψουν σε ένα χαρτί την πρώτη σκέψη που τους έρχεται στο μυαλό όταν ακούν τη φράση «Ευρωπαϊκή Ένωση». Στη συνέχεια τα χαρτάκια συγκεντρώθηκαν, διαβάστηκαν φωναχτά από τους υπεύθυνους της συνάντησης και κολλήθηκαν στον πίνακα της τάξης με την εξής κατηγοριοποίηση: αντιδράσεις με θετικό, ουδέτερο ή αρνητικό πρόσημο.

Συμφωνήθηκε με τους μαθητές ότι όσες σκέψεις μπορούσαν να έχουν είτε αρνητικό είτε θετικό πρόσημο θα κατατασσόταν αντιστοίχως κατόπιν ψηφοφορίας με ανάταση χεριών.

Η συνολική εικόνα των χαρτιών-σκέψεων των μαθητών ανά κατηγορίες δημιουργούσε μια οπτική εικόνα των συναισθημάτων της συγκεκριμένης τάξης απέναντι στην Ευρωπαϊκή Ένωση και αποτελούσε χρήσιμο εργαλείο για να δοθεί μεγαλύτερη ή μικρότερη έμφαση σε συγκεκριμένα στοιχεία της παρουσίας.

Παρατηρήθηκε ότι τα σχόλια με θετικό και ουδέτερο πρόσημο ήταν σχεδόν ισάριθμα, ενώ τα σχόλια με αρνητικό πρόσημο σημαντικά λιγότερα.

Τα περισσότερα από τα θετικά σχόλια ήταν θετικοί συνειρμοί σχετικά με αλληλεγγύη, αλληλοβοήθεια, κοινό σκοπό και συνεργασία, ενώ των αρνητικών εστίαζαν στην κρίση, το μνημόνιο και τη Γερμανία/Μέρκελ ως κέντρα εξουσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στα ουδέτερα σχόλια

παρατηρήθηκε σημαντικός αριθμός «μη σχολίων» (κανένας συνειρμός με τη φράση «Ευρωπαϊκή Ένωση») και αρκετά τα οποία θα μπορούσαν εν δυνάμει να είναι θετικά, αλλά οι μαθητές επέλεξαν μόνο την περιγραφική σημασία των λέξεων και δε θέλησαν να αποδώσουν σε αυτές πιθανές θετικές επιπτώσεις (π.χ. «ένωση κρατών», «ευρώ», «πολιτική»).

Αντιδράσεις με θετικό πρόσημο	Αντιδράσεις με ουδέτερο πρόσημο	Αντιδράσεις με αρνητικό πρόσημο
Δημοκρατία Πολιτισμός Ανταλλαγή πολιτισμικών στοιχείων & ιδεών Ενότητα Ομάδα ενωμένη Αλληλεγγύη / αλληλοβοήθεια Ένωση χωρών που προσπαθούν για κοινό σκοπό Ισότητα Συνεργασία Ειρήνη Υποστήριξη	Τίποτα Ένωση κρατών Ευρώ Σημαία Ευρώπη Ποδόσφαιρο Μετανάστες Ειδήσεις Πολιτική	Παρακμή Ομάδα συμφερόντων Γερμανία/ Μέρκελ Eurogroup Χρέος / Κρίση

Στη συνέχεια παρουσιάστηκε στους μαθητές σειρά εικόνων με σύμβολα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και εμβληματικές φυσιογνωμίες ή σημαντικές πρωτοβουλίες της Ένωσης και ζητήθηκε να απαντήσουν στο αν συσχετίζουν τις εικόνες με την Ένωση. Ενδεικτικά, στις φωτογραφίες που παρουσιάστηκαν συμπεριλαμβανόταν:

- Σημαία της ΕΕ
- Ευρώ
- Robert Schuman
- Κτίριο Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Berlaymont)
- Εικόνα αεροδρομίου με διαχωρισμό πολιτών ΕΕ και λοιπών πολιτών σε έλεγχο διαβατηρίων
- Κεντρική αφίσα προγράμματος Erasmus+
- Portal EURES

Οι μαθητές έδειξαν υψηλό βαθμό αναγνώρισης στη σημαία της ΕΕ και το Ευρώ, αλλά σχεδόν στο σύνολό τους δεν αναγνώρισαν καμία άλλη φωτογραφία που να σχετίζεται με την Ένωση.

Ακολούθησε συζήτηση σχετικά με τι στοιχεία για την Ένωση περιλαμβάνει κάθε φωτογραφία που προσπεράστηκε.

Στη συνέχεια ακολούθησε παρουσίαση για την ιστορία της δημιουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τους ιδρυτές πατέρες, τα όργανα της Ένωσης και τη λειτουργία τους.

Στο τελευταίο τμήμα της παρουσίασης αναλύθηκαν οι δημοκρατικές διαδικασίες της Ένωσης και οι τρόποι συμμετοχής ενός πολίτη σε αυτές.

Οι μαθητές έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και συμμετοχή στις παρουσιάσεις και διατύπωσαν προβληματισμούς οι οποίοι θα μπορούσαν να δώσουν αφορμή για υλοποίηση περισσότερων εκπαιδευτικών εργαστηρίων ή εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

Σημεία προσοχής για διοργάνωση επόμενων δράσεων:

- Οι μαθητές ήταν περισσότερο θετικοί στην ανταλλαγή απόψεων παρά στην παρουσίαση πληροφοριών
- Οι πληροφορίες που παρουσιάζονται για την Ένωση είναι βέλτιστο να αποτελούν γνώση με την οποία μπορούν να ταυτιστούν, όπως για παράδειγμα εκπαίδευση σε ιδρύματα εκτός Ελλάδας
- Βέλτιστη είναι η συμπερίληψη όσο το δυνατόν περισσότερων διαδραστικών τμημάτων (role plays, ice breakers, προβολή video, ηχητικών κοκ)

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωση σχετικά με την ενεργό συμμετοχή μαθητών και νέων, βλέπε Παράρτημα II.

2) Πολίτες τρίτης ηλικίας

Η συνάντηση με πολίτες τρίτης ηλικίας πραγματοποιήθηκε μετά από σχετική συνεννόηση με τις κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου και τους κοινωνικούς λειτουργούς του Α' ΚΑΠΗ Σερρών στις 20/10/2015.

Συμμετείχαν 40 πολίτες άνω των 70 ετών, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών λειτουργών της υπηρεσίας. Συνολική διάρκεια της συνάντησης ανήλθε σε 60 λεπτά.

Η μορφή που προτιμήθηκε ήταν η συζήτηση σε διάταξη κύκλου, προκειμένου οι συμμετέχοντες να νιώθουν ευπρόσδεκτοι να συμμετέχουν με ανταλλαγή απόψεων σε κάθε μέρος της δράσης. Λόγω του χώρου και για διευκόλυνση των συμμετεχόντων με δυσκολίες όρασης, δεν παρουσιάστηκε οπτικό υλικό αλλά αντίθετα δόθηκε έμφαση στην προφορική ενημέρωση και ενθάρρυνση συζήτησης. Η συζήτηση ακολούθησε τη δομή των συζητήσεων που πραγματοποιήθηκαν στα σχολεία.

Κάποια ενδιαφέροντα συμπεράσματα από τη διοργάνωση του εργαστηρίου συνοψίζονται στα ακόλουθα σημεία:

- Το σύνολο των συμμετεχόντων δήλωσε ότι συμμετέχει στις Ευρωεκλογές γιατί θεωρεί ότι αποτελεί καθήκον τους ως πολίτες
- Οι συμμετέχοντες είχαν υψηλό βαθμό επίγνωσης των σκοπών και αξιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά παρ'όλα αυτά
- θεωρούν ότι η Ένωση έχει πλέον απομακρυνθεί από την αρχική της πορεία και την Ευρωπαϊκή ιδέα
- Εκφράστηκε γενικευμένη δυσπιστία για το πώς οι πολίτες τρίτης ηλικίας μπορούν να επηρεάσουν τις πολιτικές που χαράσσονται σε κεντρικό επίπεδο
- Εκφράστηκε έντονο ενδιαφέρον για συνέχεια τέτοιων πρωτοβουλιών ενημέρωσης σχετικά με τις δυνατότητες ενεργούς συμμετοχής στις δημοκρατικές διαδικασίες της Ένωσης, πολιτικές που εφαρμόζονται και δράσεις που αφορούν στην ενεργό γήρανση.

Τέλος, μερίδα των παρισταμένων έδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τις τρέχουσες Ευρωπαϊκές Πρωτοβουλίες Πολιτών.

Σημειώνεται ότι σε μελλοντικές δράσεις καλό θα είναι να ληφθούν υπ'όψιν τα ακόλουθα σημεία:

- Ο χρόνος παρουσίασης δε θα πρέπει να ξεπερνάει τα 20 έως 30 λεπτά
- Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δίνεται στην παρουσίαση με αργό και δυνατό τόνο φωνής για να μην αποκλείονται άτομα με δυσκολίες ακοής
- Περισσότερο ενδιαφέρον εκδηλώθηκε κατά το τμήμα της παρουσίασης που περιελάμβανε πληροφοριακό υλικό, παρά στο τμήμα της ανταλλαγής απόψεων.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την ενεργό συμμετοχή πολιτών τρίτης ηλικίας, βλέπε Παράρτημα III.

3) Νέοι Ρομά

Λαμβάνοντας υπ'όψιν ότι ο έτερος συνεργαζόμενος φορέας του έργου DOCPiE Όμιλος Ουνέσκο Σερρών πραγματοποίησε εργαστήρια πολιτών απευθυνόμενα σε νέους, ο Δήμος Σερρών προτίμησε τη στόχευση νέων από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και έτσι ζητήθηκε από τον Ανάδοχο η διοργάνωση ενημερωτικού εργαστηρίου σε νέους καταγωγής Ρομά.

Το εργαστήριο με πολίτες καταγωγής Ρομά πραγματοποιήθηκε στην έδρα του Πολιτιστικού Συλλόγου Ρομά «Η Ανάσταση» την 21/10/2015 με συμμετοχή 20 νέων Ρομά και διάρκεια περίπου 60 λεπτά.

Λόγω διάταξης του χώρου της συνάντησης και για διευκόλυνση των συμμετεχόντων, επιλέχθηκε και σε αυτή την περίπτωση να μην παρουσιαστεί οπτικό υλικό αλλά αντίθετα να δοθεί έμφαση στην προφορική ενημέρωση και την ενθάρρυνση ανταλλαγής απόψεων.

Κάποια ενδιαφέροντα στοιχεία της συνάντησης συνοψίζονται στα ακόλουθα σημεία:

- Οι συμμετέχοντες έδειξαν ενδιαφέρον και συμμετοχή στη συζήτηση γύρω από τους σκοπούς και τις αξίες της Ένωσης.
- Παρ'όλα αυτά, σημειώνεται ότι οι αρχικές ερωτήσεις περί Ευρωπαϊκής Ένωσης και Ευρωπαϊκής ταυτότητας έτυχαν ενθουσιωδών απαντήσεων χωρίς ούτε μία αρνητική άποψη, γεγονός που ενδεχομένως δείχνει ότι οι συμμετέχοντες εξέφρασαν την άποψη που τους φάνηκε περισσότερο πολιτικά ορθή στο πλαίσιο της συνάντησης. Για το λόγο αυτό προτείνεται στη συνέχεια η διοργάνωση συναντήσεων με μικρότερες ομάδες και σε συνέχειες, προκειμένου οι συμμετέχοντες να νιώσουν την ασφάλεια να εκφράσουν τις απόψεις τους στο δικό τους χρόνο.
- Υπήρξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον από ορισμένους νέους για περισσότερες πληροφορίες και συνέχεια τέτοιων συναντήσεων

Σημειώνεται ότι σε μελλοντικές δράσεις καλό θα είναι να ληφθούν υπ'όψιν τα ακόλουθα σημεία:

- Σε περίπτωση που συνεχιστεί η διοργάνωση τέτοιων συναντήσεων θα πρέπει να υλοποιούνται με μικρότερο αριθμό ατόμων (έως 5) σε μορφή συζήτησης με έμφαση στην παροχή πληροφοριακού υλικού. Οι μαζικότερες συναντήσεις ενδεχομένως δε δίνουν τον απαιτούμενο χρόνο και χώρο στους συμμετέχοντες νέους Ρομά να εκφράσουν αναλυτικά την άποψή τους για το προς συζήτηση θέμα.
- Ως αποδοτικότερος τρόπος για παραγωγή αποτελεσμάτων προτείνεται η δημιουργία μόνιμων ολιγομελών ομάδων οι οποίες θα πραγματοποιήσουν περισσότερες από μία συναντήσεις για το ίδιο θέμα

- Προτείνεται η έμφαση σε παραδείγματα Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και Ευρωπαϊκών ή εθνικών πολιτικών που αφορούν άμεσα τη συγκεκριμένη ομάδα πολιτών, όπως για παράδειγμα την Εθνική Στρατηγική Ένταξης Ρομά
- Προτείνεται η διοργάνωση συναντήσεων μέσα από φορείς όπως οι πολιτιστικοί σύλλογοι ρομά, καθώς χαίρουν εκτίμησης στην τοπική κοινωνία και μπορούν εύκολα να προσεγγίσουν την ομάδα-στόχο.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωση για την κοινωνική ένταξη των Ρομά, βλέπε Παράρτημα IV.

Συμπεράσματα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΡΓΟΥ DOCP1E

I. ΤΟ ΑΙΣΘΗΜΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ

1. Νιώθετε Ευρωπαίος/α;

Ναι

Όχι

2. Κατά τη γνώμη σας, ποια πολιτικά, ανθρώπινα και καταναλωτικά δικαιώματα της ΕΕ

συνεισφέρουν στην Ευρωπαϊκή σας ταυτότητα; (για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα που απορρέουν από την ιθαγένειας της ΕΕ: <http://europa.eu/citizens-2013/el/about/your-eu-rights>)?

	1- καθόλου	2 –λίγο	3 – μέτρια	4 - αρκετά	5 - πολύ	Δε γνωρίζω
Το δικαίωμα προστασίας από τις διπλωματικές και προξενικές αρχές κάθε άλλου κράτους-μέλους της ΕΕ						
Η παροχή υγειονομικής περίθαλψης σε άλλο κράτος-μέλος της ΕΕ						
Το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και σε δημοτικές εκλογές του κράτους-μέλους όπου ζείτε						
Η διασυννοριακή προστασία καταναλωτικών δικαιωμάτων (αγορές στο διαδίκτυο, δικαιώματα επιβατών, φθηνότερες κλήσεις σε κινητά τηλέφωνα κλπ)						
Το δικαίωμα προσφυγής στον Ευρωπαίο Διαμεσολαβητή						
Το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής στο εσωτερικό της ΕΕ και η απαγόρευση των διακρίσεων λόγω υπηκοότητας						
Το Δικαίωμα αίτησης στην Επιτροπή να προτείνει νέα νομοθεσία (Ευρωπαϊκή						

Πρωτοβουλία Πολιτών)						
Οι σπουδές, ο εθελοντισμός ή η πρακτική άσκηση σε άλλα κράτη-μέλη						
Το δικαίωμα να επικοινωνήσετε και να λάβετε απάντηση από κάθε όργανο της ΕΕ σε μία από τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ						
Η πληρωμή των κοινωνικών ασφαλιστικών εισφορών μόνο σε ένα κράτος-μέλος κάθε φορά, ακόμα και αν εργάζεστε σε περισσότερα από ένα κράτη-μέλη						
Το δικαίωμα της αναφοράς προκειμένου να εκφράσετε κάποια ανησυχία ή καταγγελία στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο						
Το δικαίωμα πρόσβασης στις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Συμβουλίου						

3. Κατά τη γνώμη σας, ποια από τα παρακάτω ζητήματα είναι αυτά που **θα ενδυνάμωναν το αίσθημα της Ευρωπαϊκής ταυτότητάς σας**;

	1 - καθόλου	2 - λίγο	3 - μέτρια	4 - αρκετά	5- πολύ	Δε γνωρίζω
Η ύπαρξη Ευρωπαϊκής ταυτότητας και διαβατηρίου επιπρόσθετα από την εθνική ταυτότητα και διαβατήριο						
Αυξημένο αίσθημα ειρήνης και ασφάλειας (κοινός έλεγχος των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ, Ευρωπαϊκός στρατός, λήψη κοινών μέτρων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας)						
Περισσότερα πολιτικά δικαιώματα (Πρόεδρος ΕΕ απευθείας εκλεγμένος από τους πολίτες όλων των κρατών μελών, Ευρωπαϊκά δημοψηφίσματα σχετικά με						

κύρια ζητήματα της ΕΕ κλπ)						
Ευρωπαϊκή υπηρεσία αντιμετώπισης έκτακτων καταστάσεων για τις διεθνείς φυσικές καταστροφές						
Δημιουργία Ευρωπαϊκής Ολυμπιακής Ομάδας						
Συμμετοχή σε εθνικές/τοπικές συζητήσεις για το μέλλον της Ευρώπης						
Ισχυρότερο και πιο ολοκληρωμένο Ευρωπαϊκό σύστημα κοινωνικής προστασίας (υγεία, κοινωνική ασφάλιση, συντάξεις, κοινές δράσεις καταπολέμησης της ανεργίας) και κοινή αγορά (τραπεζική ένωση, ενεργειακή ένωση)						
Διοργάνωση Εβδομάδας Ευρωπαϊκού πολιτισμού						
Ισχυρότερη πολιτική και διπλωματική επιρροή της ΕΕ στον υπόλοιπο κόσμο (πρεσβείες ΕΕ σε τρίτες χώρες)						
Ευρωπαϊκό εκπαιδευτικό πακέτο αγωγής του πολίτη για μαθητές δημοτικού						
Συνεχής μετάφραση των ιστοσελίδων των οργάνων της ΕΕ σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ						
Πιο αποδοτική διοίκηση της ΕΕ και των θεσμών της ΕΕ (π.χ. οι συνεδριάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου λαμβάνουν χώρα και στις Βρυξέλλες και στο Στρασβούργο http://singleseat.eu/)						
Άλλο (παρακαλούμε συμπληρώστε):_____						

II. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ / ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ

4. Έχετε ενδιαφέρον για την Ευρωπαϊκή πολιτική;

Ναι

Όχι

5. Έχετε ποτέ ψηφίσει σε Ευρωεκλογές; (Για περισσότερες πληροφορίες:

<http://www.elections2014.eu/en>)

Ναι (ανακατεύθυνση σε 6.1)

Όχι (ανακατεύθυνση σε 6.2)

6.1 Ποιοι ήταν οι κύριοι λόγοι για τους οποίους **αποφασίσατε να ψηφίσετε** στις Ευρωεκλογές; (έως
3 απαντήσεις)

	Παρακαλο ύμε επιλέξτε
Πιστεύω ότι η ψήφος είναι καθήκον μου ως πολίτης	
Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υιοθέτησε στο παρελθόν αποφάσεις οι οποίες βελτίωσαν την ποιότητα ζωής μου	
Έχω εμπιστοσύνη στα πολιτικά κόμματα ή/και τα πολιτικά προγράμματα	
Πιστεύω ότι η ψήφος μου επηρεάζει άμεσα τη λήψη αποφάσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση	
Παρακινήθηκα ή/και πείστηκα από εκλογική εκστρατεία ή/και αντιπαράθεση πολιτικών υποψηφίων	
Νιώθω ότι η αντιπροσωπευτική δημοκρατία σε επίπεδο ΕΕ είναι σημαντική	
Έχω θετική εμπειρία με τη δουλειά των μελών/ αντιπροσώπων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	
Είμαι καλά πληροφορημένος/η σχετικά με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	
Άλλο (παρακαλούμε συμπληρώστε): _____	

6.2 Ποιοι είναι οι λόγοι για τους οποίους **αποφασίσατε να μη ψηφίσετε** στις Ευρωεκλογές; (έως 3 απαντήσεις)

	Παρακαλώ ύμε επιλέξτε
Πιστεύω ότι η ψήφος μου δεν έχει επιπτώσεις ή/και ότι δεν αλλάζει οτιδήποτε	
Είμαι πολύ απασχολημένος/η (δεν έχω χρόνο) ή/και βρίσκομαι μακριά από το σπίτι	
Δεν έχω εμπιστοσύνη στα πολιτικά κόμματα ή/και στα πολιτικά προγράμματα	
Νιώθω ότι δεν είμαι επαρκώς πληροφορημένος/η σχετικά με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή/και δε γνώριζα ότι διενεργήθηκαν Ευρωεκλογές	
Πιστεύω ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν έχει επαρκή δύναμη ως θεσμός	
Είμαι ενάντια στην Ευρωπαϊκή Ένωση	
Δεν υπάρχουν κατάλληλοι πολιτικοί υποψήφιοι ή κόμματα	
Πιστεύω ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν ασχολείται επαρκώς με προβλήματα που με αφορούν	
Ποτέ δε ψηφίζω σε εκλογές	
Άλλο (παρακαλούμε συμπληρώστε): _____	

7. Νιώθετε ότι είστε πολίτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

Ναι

Όχι

8. Έχετε υπογράψει ποτέ κάποια Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών; (Για περισσότερες πληροφορίες: <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/welcome>)

Ναι (ανακατεύθυνση 9.1)

Όχι (ανακατεύθυνση 9.2)

9.1 Ποιοι είναι οι κύριοι λόγοι για τους οποίους **αποφασίσατε να υπογράψετε** μία Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών; (έως 3 απαντήσεις)

	Παρακαλο ύμε επιλέξτε
Η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών περιελάμβανε ένα πρόβλημα που με αφορά	
Πιστεύω ότι η υποστήριξη μιας Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών επηρεάζει τη λήψη αποφάσεων σε επίπεδο Ε.Ε.	
Η υποστήριξη μιας Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας πολιτών είναι εύκολη διαδικασία	
Πιστεύω ότι η συμμετοχική δημοκρατία σε επίπεδο ΕΕ είναι σημαντική	
Ενημερώθηκα σχετικά με μία Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών ή/και πείστηκα να συμμετέχω από εκστρατεία πολιτών	
Ήμουν μέλος της επιτροπής πολιτών που ξεκίνησε την πρωτοβουλία	
Η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών είχε διαφάνεια στο διαδίκτυο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης	
Άλλο (παρακαλούμε συμπληρώστε): _____	

9.2 Ποιοι είναι οι κύριοι λόγοι για τους οποίους **αποφασίσατε να μην υπογράψετε** την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών; (έως 3 απαντήσεις)

	Παρακαλο ύμε επιλέξτε
Δε γνωρίζω τι είναι η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών	
Καμία Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών δεν αφορούσε προβλήματα που με αφορούν	
Προκειμένου να συμμετέχω σε Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών πρέπει να δηλώσω προσωπικά μου στοιχεία	
Είμαι ενάντια στην Ευρωπαϊκή Ένωση	
Δεν είμαι επαρκώς πληροφορημένος/η σχετικά με τρέχουσες Ευρωπαϊκές Πρωτοβουλίες Πολιτών και πώς να τις υπογράψω	
Παρουσιάστηκαν προβλήματα κατά την υπογραφή μου στο διαδίκτυο για την Ευρωπαϊκή	

Πρωτοβουλία Πολιτών	
Η υπογραφή μιας Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών δεν έχει επιπτώσεις ή/και η υποστήριξή μου δεν αλλάζει οτιδήποτε	
Η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών είναι μια αρκετά πολύπλοκη και υπερβολικά μεγάλη διαδικασία	
Ποτέ δεν υπογράφω σε πρωτοβουλίες ή/και αναφορές	
Άλλο (παρακαλούμε συμπληρώστε): _____	

10. Έχετε ποτέ συμμετέχει σε δημόσιες συζητήσεις οι οποίες αφορούσαν κύρια ζητήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης; (Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το Διάλογο Πολιτών για την Ευρώπη: http://ec.europa.eu/citizens-dialogues/index_en.htm)?

Ναι (ανακατεύθυνση σε 11.1)

Όχι (ανακατεύθυνση σε 11.3)

11.1 Ποιοι είναι οι λόγοι για τους οποίους **αποφασίσατε να συμμετέχετε σε Διάλογο Πολιτών για την Ευρώπη**; (έως 3 απαντήσεις)

	Παρακαλούμε επιλέξτε
Πληροφορήθηκα ή/και προσκλήθηκα ιδιαιτέρως να συμμετέχω σε Διάλογο Πολιτών για την Ευρώπη	
Ο Ευρωπαίος Επίτροπος ή/και Ευρωβουλευτές της χώρας μου συμμετείχαν στο Διάλογο Πολιτών για την Ευρώπη	
Ο Διάλογος Πολιτών για την Ευρώπη διοργανώθηκε στην πόλη μου ή/και στη χώρα μου	
Ο Διάλογος Πολιτών για την Ευρώπη πραγματεύτηκε ένα πρόβλημα που με αφορά	
Έχω υπόψιν συγκεκριμένη περίπτωση κατά την οποία ο Διάλογος Πολιτών για την Ευρώπη επηρέασε τη λήψη απόφασης σε επίπεδο ΕΕ	
Πιστεύω ότι η ενεργός συμμετοχή είναι σημαντική	
Ενημερώθηκα επαρκώς για το θέμα προκειμένου να προσφέρω την άποψή μου κατά τη διάρκεια του Διαλόγου Πολιτών για την Ευρώπη	

**ΕΡΕΥΝΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΑΠΟΨΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ :
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΙΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΚΟΙΝΑ**

Πιστεύω ότι η συμμετοχική δημοκρατία σε επίπεδο ΕΕ είναι σημαντική	
Άλλο (παρακαλούμε συμπληρώστε): _____	

11.2 Ποιοι είναι οι κύριοι λόγοι για τους οποίους *αποφασίσατε να μη συμμετέχετε* στο Διάλογο Πολιτών για την Ευρώπη; (έως 3 απαντήσεις)

	Παρακαλούμε επιλέξτε
Δε γνωρίζω κάτι σχετικά με το Διάλογο Πολιτών για την Ευρώπη	
Τα θέματα που πραγματεύονται οι Διάλογοι Πολιτών για την Ευρώπη δε με ενδιαφέρουν ή/και είναι πολύ πολύπλοκα	
Είμαι πολύ απασχολημένος/η (δεν έχω χρόνο) για να συμμετέχω σε ένα Διάλογο Πολιτών για την Ευρώπη ή/και βρίσκομαι μακριά από το σπίτι	
Δε διοργανώνονται Διάλογοι Πολιτών για την Ευρώπη στην πόλη μου ή/και στη χώρα μου	
Οι αντιπρόσωποι των οργανισμών της ΕΕ οι οποίοι συμμετέχουν στο Διάλογο Πολιτών για την Ευρώπη είναι βαρετοί ή/και μη ενδιαφέροντες	
Πιστεύω ότι η άποψή μου για την Ευρωπαϊκή Ένωση δεν έχει κάποια επίδραση ή/και δε μπορεί να αλλάξει οτιδήποτε	
Είμαι ενάντια στην Ευρωπαϊκή Ένωση	
Δε συμμετέχω σε δημοσίους διαλόγους εν γένει	
Οι Διάλογοι των Πολιτών για την Ευρώπη θα πρέπει να διοργανώνονται με διαφορετική μορφή (πολίτες στο ρόλο ομιλητών και αντιπρόσωποι των Ευρωπαϊκών οργάνων ως ακροατήριο)	
Άλλο (παρακαλούμε συμπληρώστε): _____	

12. Έχετε ποτέ συμμετέχει στις παρακάτω δράσεις προκειμένου να επηρεάσετε τη λήψη πολιτικών αποφάσεων στην ΕΕ;

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Υποβολή αναφοράς στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (1)		

Συμμετοχή σε δημόσιες διαβουλεύσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2)		
Προσφυγή στον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή (3)		
Επικοινωνία με τους οργανισμούς, τα όργανα και τις υπηρεσίες της ΕΕ μέσω της ιστοσελίδας τους, ηλεκτρονικού μηνύματος ή σελίδες κοινωνικής δικτύωσης (4)		
Άλλο (παρακαλούμε συμπληρώστε): _____		

Για επιπρόσθετες πληροφορίες:

- (1) <http://www.petiport.europarl.europa.eu/petitions/en/main>
- (2) http://ec.europa.eu/yourvoice/index_en.htm
- (3) <http://www.ombudsman.europa.eu/en/home.faces>
- (4) http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/index_en.htm

13. Κατά τη γνώμη σας, ποια από τις παρακάτω δράσεις θα ενθάρρυνε τους πολίτες στη χώρα σας να γίνουν πιο ενεργοί στη δημοκρατική ζωή της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

	1 - καθόλο υ	2 - λίγο	3 - μέτρια	4 - αρκετά	5- πολύ	Δε γνωρίζ ω
Περισσότερες προσωπικές επαφές με αντιπροσώπους οργάνων της ΕΕ ή/και Ευρωβουλευτών σε τοπικό επίπεδο						
Καλύτερη κάλυψη των θεμάτων που αφορούν στην ΕΕ από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης (περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις απόψεις και τους προβληματισμούς των πολιτών)						
Η διενέργεια πανευρωπαϊκών δημοψηφισμάτων αναφορικά με κύρια θέματα της ΕΕ						
Υπεύθυνη, αποδοτική και περισσότερο διαφανής λειτουργία των οργάνων της ΕΕ						
Ισχυρότεροι μη κυβερνητικοί οργανισμοί σε τοπικό ή/και εθνικό επίπεδο οι οποίοι να προωθούν τα συμφέροντα των πολιτών και του						

γενικού κοινού στην ΕΕ						
Διαφανείς και επαληθεύσιμες διαδικασίες διορισμού ατόμων σε θέσεις ευθύνης στα όργανα της ΕΕ						
Συνεχής μετάφραση των ιστοσελίδων των οργάνων της ΕΕ στις επίσημες γλώσσες της ΕΕ						
Ενδυνάμωση των ικανοτήτων ενεργούς συμμετοχής μέσα από την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια σχολική εκπαίδευση						
Αποζημίωση ταξιδιωτικών εξόδων για πολίτες της ΕΕ οι οποίοι επισκέπτονται τα όργανα της ΕΕ						
Περισσότερη συνεργασία σε τοπικό επίπεδο μεταξύ πολιτών και Γραφείων Ενημέρωσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή/και Αντιπροσωπειών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στη χώρα						
Άλλο (παρακαλούμε συμπληρώστε): _____						

III. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

14. Φύλο:

Γυναίκα

Άντρας

15. Είμαι πολίτης:

a) της Ελλάδας

b) Άλλο (παρακαλούμε συμπληρώστε)

16. Η εθνικότητά μου είναι:

- a) Ελληνική
- b) Άλλο (παρακαλούμε συμπληρώστε)

17. Είστε ενεργός/ή εθελοντής/ρια σε κάποιο μη κυβερνητικό οργανισμό (σωματείο, κοινωνική οργάνωση, κοκ)?

Ναι

Όχι

18. Σε ποια ηλικιακή κατηγορία ανήκετε;

Έως 25 ετών

26 - 40 ετών

41 - 65 ετών

66 ετών ή περισσότερο

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II
ΕΝΕΡΓΟΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ ΝΕΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΕ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΟΛΑΙΑ (COM EC 2009)

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι νέοι αποτελούν προτεραιότητα του κοινωνικού οράματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η τρέχουσα κρίση ενισχύει την ανάγκη για καλλιέργεια του ανθρώπινου δυναμικού που αντιπροσωπεύουν οι νέοι. Η ανακοίνωση ανταποκρίνεται στην ανάγκη αυτή καθορίζοντας τη στρατηγική για τις μελλοντικές πολιτικές της Ευρώπης για τους νέους. Προτείνει μια νέα, ισχυρότερη ανοιχτή μέθοδο συντονισμού (ΑΜΣ) η οποία είναι ευέλικτη και απλουστευμένη ως προς τις διαδικασίες υποβολής αναφοράς και ενισχύει τις σχέσεις με τους τομείς πολιτικής που καλύπτει το ευρωπαϊκό σύμφωνο για τη νεολαία το οποίο περιέχεται στη στρατηγική της Λισαβόνας για την απασχόληση και την ανάπτυξη. Υιοθετώντας μια διατομεακή προσέγγιση, εντάσσει ορισμένες βραχυπρόθεσμες λύσεις σε μια μακροχρόνια προσπάθεια για την ενδυνάμωση των νέων. Η στρατηγική αυτή θα δημιουργούσε ευνοϊκές συνθήκες υπό τις οποίες οι νέοι θα μπορούσαν να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους, να αξιοποιήσουν το δυναμικό τους, να συμμετάσχουν δυναμικά στην κοινωνία και να αναλάβουν ενεργητικότερο ρόλο στην οικοδόμηση της ΕΕ. Οι νέοι δεν αποτελούν μια επαχθή ευθύνη αλλά ένα ζωτικό πόρο για την κοινωνία, που μπορεί να αξιοποιηθεί για την επίτευξη υψηλότερων κοινωνικών στόχων.

2. Οι προκλήσεις και οι ευκαιρίες για τους νέους σήμερα

Οι Ευρωπαίοι ζουν περισσότερο, αποκτούν παιδιά σε μεγαλύτερη ηλικία και ο αριθμός των νέων είναι μικρότερος. Προβλέπεται ότι το 2050 η ηλικιακή ομάδα 15-29 ετών θα αντιστοιχεί στο 15,3% του πληθυσμού της Ευρώπης, ενώ σήμερα αντιστοιχεί στο 19,3%. Αυτές οι δημογραφικές αλλαγές επηρεάζουν τις οικογένειες, την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών και την οικονομική μεγέθυνση. Η παγκοσμιοποίηση μπορεί να φέρει ανάπτυξη και θέσεις εργασίας, αλλά μπορεί επίσης να δημιουργήσει συγκεκριμένες προκλήσεις για τους ευπαθείς εργαζομένους, όπως είναι οι νέοι, όπως άλλωστε αποδεικνύει και η κρίση[4]. Θέματα όπως η κλιματική αλλαγή και η ενεργειακή ασφάλεια απαιτούν αλλαγές στη συμπεριφορά και στον τρόπο ζωής των μελλοντικών γενεών. Είναι ουσιαστικό να υπάρχουν βασικές ικανότητες αρκετά ευέλικτες ώστε να επιτρέπουν τη διά βίου ανάπτυξη κατάλληλων δεξιοτήτων, ενώ η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου εξακολουθεί να αποτελεί βασικό θέμα.

Δυσκολίες όσον αφορά την εκπαίδευση, την απασχόληση, την ένταξη και την υγεία, σε συνδυασμό με προβλήματα οικονομικής φύσης ή προβλήματα που αφορούν τη στέγαση ή τις μεταφορές, δεν επιτρέπουν στους νέους να κατακτήσουν την αυτονομία τους, δηλαδή να αποκτήσουν ουσιαστικούς πόρους και τις ικανότητες να διαχειρίζονται τη ζωή τους, να συμμετέχουν πλήρως στην κοινωνία και να λαμβάνουν ανεξάρτητες αποφάσεις.

3. Η ανάγκη για ένα νέο πλαίσιο

3.1. Συνεργασία στο πλαίσιο της ΕΕ

Η συνεργασία των νέων αποτελεί έναν καλά διαρθρωμένο και αναπτυσσόμενο τομέα πολιτικής της ΕΕ. Προγράμματα της ΕΕ για τους νέους εφαρμόζονται από το 1988. Η διαδικασία πολιτικής αναπτύχθηκε με το λευκό βιβλίο του 2001 και βασίζεται σήμερα σε τρεις άξονες:

- ενεργός ρόλος των νέων ως πολιτών μέσω της ΑΜΣ με τέσσερις προτεραιότητες (συμμετοχή, ενημέρωση, εθελοντισμός και καλύτερη γνώση των νέων), κοινοί στόχοι, εκθέσεις των κρατών μελών και διαρθρωμένος διάλογος με τους νέους·
- κοινωνική και επαγγελματική ένταξη μέσω της εφαρμογής του ευρωπαϊκού συμφώνου για τη νεολαία στο πλαίσιο της στρατηγικής της Λισαβόνας, με τρεις προτεραιότητες (απασχόληση/κοινωνική ένταξη, εκπαίδευση/κατάρτιση, συνδυασμός επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής). Η ανακοίνωση της Επιτροπής «Για την προαγωγή της πλήρους συμμετοχής των νέων στην εκπαίδευση, την απασχόληση και την κοινωνία» προχώρησε περισσότερο προτείνοντας συμπληρωματικές ενέργειες·
- ενσωμάτωση των νέων σε όλες πολιτικές (όπως η καταπολέμηση των διακρίσεων και η υγεία).

3.2. Αξιολόγηση των πολιτικών για τη νεολαία

Τα κράτη μέλη κλήθηκαν να εκφράσουν την άποψή τους σχετικά με το ισχύον πλαίσιο για τις πιθανές μελλοντικές ενέργειες. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διοργάνωσε ακρόαση για τους νέους το Φεβρουάριο του 2009. Στο πλαίσιο του διαρθρωμένου διαλόγου, πραγματοποιήθηκαν συζητήσεις με χιλιάδες νέων σε όλη την Ευρώπη. Διοργανώθηκαν συναντήσεις με το Ευρωπαϊκό Φόρουμ Νεολαίας όπως και με Εθνικά Συμβούλια Νεολαίας. Στο πλαίσιο μιας ηλεκτρονικής διαβούλευσης δόθηκαν περισσότερες από 5000 απαντήσεις. Ερευνητές και διαχειριστές του προγράμματος «Νεολαία εν δράση» κατέθεσαν επίσης τις απόψεις τους.

Συνολικά, η ΑΜΣ θεωρείται κατάλληλο εργαλείο για συνεργασία και οι προτεραιότητες της εξακολουθούν να είναι επίκαιρες. Το πλαίσιο αυτό έχει εμπνεύσει νομοθεσία ή στρατηγικές για τους νέους σε εθνικό επίπεδο. Περισσότερες χώρες προβλέπουν τη συμμετοχή ενώσεων νέων στη διαδικασία τους για τη χάραξη πολιτικής. Το ευρωπαϊκό σύμφωνο νεολαίας ενίσχυσε το ρόλο της νεολαίας στο πλαίσιο της στρατηγικής της Λισαβόνας, ιδιαίτερα όσον αφορά την εκπαίδευση και την απασχόληση, ενώ, παράλληλα, σημειώθηκε πρόοδος στους τομείς της καταπολέμησης των διακρίσεων και της υγείας.

Ωστόσο, το πλαίσιο – που λήγει το 2009 - δεν αποδείχθηκε πάντα αποτελεσματικό και ικανό να αποφέρει αποτελέσματα. Δεν είναι αρκετά συντονισμένο για να αντιμετωπίσει όλες τις προκλήσεις. Υπάρχει συναίνεση για ενισχυμένη διατομεακή προσέγγιση, όπως ζητήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε δήλωση του 2008 για την ενδυνάμωση των νέων. Ο διαρθρωμένος διάλογος πρέπει επίσης να μπορεί να οργανώνεται καλύτερα και να διευκολύνει περισσότερο την προσέγγιση της μη οργανωμένης νεολαίας, ιδιαίτερα των νέων με τις λιγότερες ευκαιρίες.

4. Επένδυση στη νεολαία και ενδυνάμωσή της

4.1. Το όραμα της ΕΕ για τους νέους

Οι νέοι πρέπει να αξιοποιήσουν στο έπακρο το δυναμικό τους. Το όραμα αυτό αφορά τους πάντες, αλλά οι ενέργειες πρέπει να επικεντρώνονται σε όσους διαθέτουν λιγότερες ευκαιρίες. Βασίζεται σε μια διττή προσέγγιση:

- Επένδυση στη νεολαία: διάθεση περισσότερων πόρων για την ανάπτυξη τομέων πολιτικής που επηρεάζουν τους νέους στην καθημερινή τους ζωή και βελτιώνουν τις συνθήκες ζωής τους.
- Ενδυνάμωση της νεολαίας: προαγωγή του δυναμικού των νέων για την ανανέωση της κοινωνίας και τη συμβολή στις αξίες και τους στόχους της ΕΕ.

Πρέπει να αναπτυχθεί μεγαλύτερη συνεργασία μεταξύ των πολιτικών για τους νέους και άλλων τομέων πολιτικής όπως η εκπαίδευση, η απασχόληση, η κοινωνική ένταξη και η υγεία, δίνοντας σημαντικό υποστηρικτικό ρόλο στις δραστηριότητες και στην εργασία των νέων. Η ανανεωμένη ΑΜΣ για τη νεολαία θα ενθαρρύνει την «από κοινού» χάραξη πολιτικής, τροφοδοτώντας τις άλλες διαδικασίες συντονισμού πολιτικής με τη συγκεκριμένη εμπειρογνωμοσύνη της και παρέχοντας στους νέους την ευκαιρία να πάρουν το λόγο και να κάνουν τη φωνή τους να ακουστεί. Η ΕΕ συμβάλλει βοηθώντας τα κράτη μέλη, που είναι αρμόδια για τις πολιτικές για τη νεολαία, να συνεργάζονται καλύτερα.

4.2. Μια μακροπρόθεσμη στρατηγική για τους νέους με βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες

4.2.1. Δημιουργία περισσότερων ευκαιριών για τη νεολαία

Τομέας δράσης 1 – Εκπαίδευση

Το 80% περίπου των νέων ηλικίας μεταξύ 20 και 24 ετών στην Ευρώπη έχουν ολοκληρώσει την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ωστόσο, ένα τέταρτο των νέων ηλικίας 15 ετών παρουσιάζουν χαμηλές επιδόσεις στον αναγνωστικό αλφαριθμητισμό και έξι εκατομμύρια νέοι εγκαταλείπουν το σχολείο χωρίς τίτλους σπουδών. Η αύξηση της κινητικότητας μεταμορφώνει την ΕΕ σε ανοιχτό χώρο για την ανάπτυξη του ταλέντου και των δυνατοτήτων των νέων, αλλά είναι ακόμη περιορισμένη.

Στόχος

Η ανεπίσημη εκπαίδευση των νέων, που αποτελεί συμπλήρωμα της επίσημης εκπαίδευσης, πρέπει να υποστηριχθεί ούτως ώστε να συμβάλει στη διά βίου μάθηση στην Ευρώπη, με την αναβάθμιση της ποιότητάς της, την αναγνώριση των αποτελεσμάτων της και την καλύτερη ενσωμάτωσή της στην επίσημη εκπαίδευση

Ενέργειες των κρατών μελών και της Επιτροπής στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους

- να αναπτύξουν ευκαιρίες για ανεπίσημη μάθηση, η οποία αποτελεί μία από τις πολλές ενέργειες για την αντιμετώπιση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου
- να χρησιμοποιήσουν πλήρως το φάσμα των εργαλείων που δημιουργήθηκαν σε επίπεδο ΕΕ για την επικύρωση των προσόντων και την αναγνώριση των τίτλων
- να ενθαρρύνουν τη μαθησιακή κινητικότητα όλων των νέων
- να ενθαρρύνουν τη συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων για τη χάραξη της εκπαιδευτικής πολιτικής και των αρμόδιων για την πολιτική για τους νέους

- να αντιμετωπίσουν τα στερεότυπα που συνδέονται με τα φύλα μέσω των εκπαιδευτικών συστημάτων τόσο της επίσημης όσο και ανεπίσημης εκπαίδευσης
- να παρέχουν στους νέους ποιοτικές υπηρεσίες προσανατολισμού και παροχής συμβουλών
- να αναπτύξουν συμμετοχικές δομές στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών συστημάτων καθώς και τη συνεργασία μεταξύ των σχολείων, των οικογενειών και των τοπικών κοινοτήτων.

Η Επιτροπή θα αναπτύξει περαιτέρω τη διαδικασία αυτοαξιολόγησης του Europass, ιδιαίτερα για τα προσόντα που αποκτώνται στο πλαίσιο ανεπίσημης εκπαίδευσης, και θα παρέχει πιστοποιητικά όπως το Youthpass.

[...]

4.2.2. Βελτίωση της πρόσβασης και της πλήρους συμμετοχή όλων των νέων στην κοινωνία

Τομέας δράσης 4 – Υγεία και Αθλητισμός

Προαγωγή του υγιεινού τρόπου ζωής των νέων και της φυσικής αγωγής, της αθλητικής δραστηριότητας και της συνεργασίας μεταξύ των εργαζομένων στον τομέα της νεολαίας, των επαγγελματιών της υγείας και των αθλητικών οργανώσεων με έμφαση στην πρόληψη και την αντιμετώπιση της παχυσαρκίας, των τραυματισμών, των διαφόρων μορφών εθισμού και κατάχρησης ουσιών και στη διατήρηση της ψυχικής υγείας και της υγείας όσον αφορά τη σεξουαλική ζωή.

Ενέργειες των κρατών μελών και της Επιτροπής στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους

- να εφαρμόσουν το ψήφισμα του Συμβουλίου σχετικά με την υγεία και την ευημερία των νέων και να ενθαρρύνουν την καλή φυσική κατάσταση των νέων και τον αθλητισμό με την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών της ΕΕ για τη σωματική άσκηση
- να προωθήσουν τις ευκαιρίες κατάρτισης σε θέματα υγείας των διοργανωτών δραστηριοτήτων για νέους και των υπευθύνων για θέματα νεολαίας
- να ενθαρρύνουν τη συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων για τη χάραξη της πολιτικής απασχόλησης και των αρμοδίων για τη χάραξη της πολιτικής για τους νέους καθώς και τη συμμετοχή των νέων στην πολιτική απασχόλησης
- να κινητοποιήσουν όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη σε τοπικό επίπεδο για τον εντοπισμό των νέων που διατρέχουν κίνδυνο και τη παροχή βοήθειας σε αυτούς
- να αναπτύξουν ειδικά σχεδιασμένη ενημέρωση σε θέματα υγείας για τους νέους, ιδιαίτερα για αυτούς που αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο του κοινωνικού αποκλεισμού, και να κινητοποιήσουν τα δίκτυα ενημέρωσης νέων
- να προαγάγουν τη διαπαιδαγώγηση σε θέματα υγείας από συνομηλίκους στο σχολείο και σε οργανώσεις νέων

Τομέας δράσης 5 – Συμμετοχή

Η πλήρης συμμετοχή των νέων στην κοινωνία των πολιτικών και στον πολιτικό βίο αποτελεί όλο και μεγαλύτερη πρόκληση, εξαιτίας του χάσματος μεταξύ των νέων και των θεσμών. Η εφαρμογή των σημερινών κοινών στόχων σχετικά με τη συμμετοχή και την ενημέρωση δείχνει ότι υπάρχει ακόμα περιθώριο βελτίωσης, ιδιαίτερα όσον αφορά την υποστήριξη των οργανώσεων νέων, τη συμμετοχή στην αντιπροσωπευτική δημοκρατία ή την «εκμάθηση της συμμετοχής». Οι αρμόδιοι για τη χάραξη

πολιτικής πρέπει να προσαρμοστούν σε τρόπους επικοινωνίας δεκτικούς από τους νέους – μεταξύ άλλων, και για πολιτικά και ευρωπαϊκά θέματα - κυρίως για να προσελκύσουν τους νέους που δεν ανήκουν σε οργανώσεις ή βρίσκονται σε μειονεκτική θέση.

Στόχος

Να διασφαλιστεί η πλήρης συμμετοχή των νέων στην κοινωνία, με την αύξηση της συμμετοχής των νέων στην πολιτική ζωή των τοπικών κοινοτήτων και στην αντιπροσωπευτική δημοκρατία, με την υποστήριξη των οργανώσεων νέων καθώς και διαφόρων μορφών «εκμάθησης της συμμετοχής», με την ενθάρρυνση της συμμετοχής των μη οργανωμένων νέων και με την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών ενημέρωσης.

Ενέργειες των κρατών μελών και της Επιτροπής στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους

- να αναπτύξουν ποιοτικά πρότυπα όσον αφορά τη συμμετοχή των νέων, την ενημέρωσή τους και τη διαβούλευση με αυτούς

- να υποστηρίξουν περαιτέρω με πολιτικά και οικονομικά μέσα τις οργανώσεις νέων, καθώς και τα εθνικά και τοπικά συμβούλια νέων

- να προωθήσουν την ηλεκτρονική δημοκρατία (e-democracy) για να προσεγγίσουν περισσότερους μη οργανωμένους νέους

- να αναπτύξουν περαιτέρω ευκαιρίες για διάλογο μεταξύ των ευρωπαϊκών/εθνικών θεσμικών οργάνων και των νέων

Η Επιτροπή θα αναδιαμορφώσει την ευρωπαϊκή δικτυακή πύλη της νεολαίας (European Youth Portal) και θα επιδιώξει την μεγαλύτερη προσέγγιση των νέων

4.2.3. Προαγωγή της αμοιβαίας κατανόησης μεταξύ της κοινωνίας και των νέων

Τομέας δράσης 6 – Κοινωνική ένταξη

Η κοινωνία πρέπει να επιδείξει αλληλεγγύη στους νέους, ιδιαίτερα στους μη προνομιούχους. Το ένα πέμπτο των νέων ηλικίας μεταξύ 16 και 24 ετών αντιμετώπισαν κίνδυνο φτώχειας το 2006. Ο αποκλεισμός μπορεί να οφείλεται στην ανεργία, την αναπηρία, τις κοινωνικές και ατομικές στάσεις έναντι της μετανάστευσης, στις διακρίσεις, στη σωματική και/ή ψυχική υγεία, στον εθισμό, στην κακοποίηση, στην οικογενειακή βία και στο ποινικό μητρώο. Μπορεί επίσης να οδηγήσει σε ριζοσπαστικοποίηση και σε βία.

Η διακοπή της μεταβίβασης της φτώχειας και του αποκλεισμού από γενιά σε γενιά αποτελεί βασική προτεραιότητα της πολιτικής ατζέντας της κοινωνικής ΑΜΣ[18]. Η αντιμετώπιση των νέων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού αφορά ένα ευρύ φάσμα τομέων πολιτικής και απαιτεί ολοκληρωμένη δράση. Στο πλαίσιο αυτό, οι πολιτικές για το παιδί, την οικογένεια και τη νεολαία είναι αλληλένδετες και η παρούσα ανακοίνωση συμπληρώνει την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Προς μια ευρωπαϊκή στρατηγική για τα δικαιώματα του παιδιού»[

Στόχος

Η πρόληψη της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στις ομάδες νέων που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση και η διακοπή της μεταβίβασής των φαινομένων αυτών από γενιά σε γενιά με την κινητοποίηση όλων των παραγόντων που εμπλέκονται στη ζωή των νέων (γονείς, εκπαιδευτικοί,

κοινωνικοί λειτουργοί, επαγγελματίες του κλάδου της υγείας, διοργανωτές δραστηριοτήτων για νέους, οι ίδιοι οι νέοι, αστυνομία και δικαιοσύνη, εργοδότες κ.ά.)

Ενέργειες των κρατών μελών και της Επιτροπής στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους

- να αντιμετωπίσουν θέματα που αφορούν τους εφήβους και τους νέους ενηλίκους, ιδιαίτερα αυτούς που έχουν λιγότερες ευκαιρίες, στο πλαίσιο των πολιτικών κοινωνικής προστασίας και ένταξης
- να βελτιστοποιήσουν τη χρήση των κονδυλίων της ΕΕ και των πειραματικών προγραμμάτων για τη στήριξη της κοινωνικής ένταξης των νέων
- να αξιοποιήσουν πλήρως το δυναμικό των υπευθύνων για τη διοργάνωση δραστηριοτήτων για νέους και των κοινοτήτων νεολαίας ως μέσων ένταξης
- να αναπτύξουν τη διαπολιτισμική ευαισθητοποίηση και τις διαπολιτισμικές ικανότητες όλων των νέων
- να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των νέων στην πολιτική ένταξης και τη συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων για τη χάραξη πολιτικής
- να αναγνωρίσουν τις περιπτώσεις νέων από μη προνομιούχα περιβάλλοντα που αντιμετώπισαν επιτυχώς τις προκλήσεις, μεταξύ άλλων, και μέσω ειδικών βραβείων
- να αντιμετωπίσουν το φαινόμενο των αστέγων, της στέγασης και του οικονομικού αποκλεισμού
- να προαγάγουν την πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες – π.χ. μεταφορές, ηλεκτρονική ένταξη (e-inclusion), υγεία, κοινωνικές υπηρεσίες.
- να δώσουν ειδική υποστήριξη στις νέες οικογένειες

Τομέας δράσης 7 – Εθελοντισμός

Η έκφραση αλληλεγγύης προς το κοινωνικό σύνολο μέσω του εθελοντισμού είναι σημαντική για τους νέους και αποτελεί μέσο ατομικής ανάπτυξης, μαθησιακής κινητικότητας, ανταγωνιστικότητας, κοινωνικής συνοχής και ανάπτυξης της ιδιότητας του πολίτη. Ο εθελοντισμός των νέων συμβάλλει επίσης σημαντικά στην αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών. Στην πρόσφατη σύστασή του, το Συμβούλιο ζήτησε την άρση των εμποδίων στη διασυνοριακή κινητικότητα των νέων εθελοντών.[20]

Στόχος

Υποστήριξη των νέων εθελοντών, με την ανάπτυξη περισσότερων ευκαιριών για εθελοντισμό των νέων, διευκόλυνση του εθελοντισμού με την άρση των εμποδίων, ευαισθητοποίηση σχετικά με την αξία του εθελοντισμού, αναγνώριση του εθελοντισμού ως σημαντικής μορφής ανεπίσημης εκπαίδευσης και ενίσχυση της διασυνοριακής κινητικότητας των νέων εθελοντών

Ενέργειες των κρατών μελών και της Επιτροπής

- να προωθήσουν την αναγνώριση των προσόντων μέσω του Europass και του Youthpass
- να αναγνωρίσουν τη συνεισφορά των οργανώσεων νέων και των μη διαρθρωμένων μορφών εθελοντισμού

Ενέργειες των κρατών μελών

- να αναπτύξουν εθνικές προσεγγίσεις για τη διασυνοριακή κινητικότητα των νέων εθελοντών
- να αναπτύξουν εθνικές προσεγγίσεις για την προαγωγή της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών μέσω του εθελοντισμού

Καλές πρακτικές κοινωνικές ένταξης για νέους με λιγότερες ευκαιρίες:

http://ec.europa.eu/youth/policy/youth_strategy/documents/youth-participation-brochure_en.pdf

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΕΝΕΡΓΟΣ ΓΗΡΑΝΣΗ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Στοιχεία από την έκδοση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΕ ΣΤΗΝ ΕΝΕΡΓΟ ΓΗΡΑΝΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΓΕΝΕΩΝ (Βρυξέλλες, 2012)

Η ενεργός γήρανση αποτελεί ουσιαστικό μέρος της στρατηγικής Ευρώπη 2020, η επιτυχία της οποίας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την πρόβλεψη της δυνατότητας να συνεισφέρουν οι ηλικιωμένοι πλήρως εντός και εκτός της αγοράς εργασίας. Οι ηλικιωμένοι πρέπει να αποκτήσουν τη δυνατότητα να παραμένουν ενεργοί ως εργαζόμενοι, καταναλωτές, φροντιστές, εθελοντές και πολίτες.

Η ενεργός γήρανση αποτελεί τη βάση για την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών —στόχο της ΕΕ που καθιερώνεται με το άρθρο 3 της Συνθήκης της Λισαβόνας. Ενεργός γήρανση σημαίνει ότι οι ηλικιωμένοι μπορούν να έχουν τον έλεγχο της ζωής τους και να συνεισφέρουν στην κοινωνία —και προσφέρει περισσότερες δυνατότητες στους ηλικιωμένους εκείνους που εξαρτώνται σε πολύ μεγάλο βαθμό από τη στήριξη τρίτων.

Η επαρκής κατανόηση των πρωτόγνωρων δημογραφικών αλλαγών που αντιμετωπίζει η σύγχρονη κοινωνία βρίσκεται στο επίκεντρο της προώθησης της ενεργού γήρανσης και της επίτευξης των στόχων της στρατηγικής Ευρώπη 2020. Η ΕΕ διαδραματίζει ενεργό ρόλο στην ενθάρρυνση των κρατών μελών, των περιφερειών και των ενδιαφερομένων προκειμένου αυτοί να εξελίξουν την κατανόησή τους για τις προκλήσεις και τις πιθανές λύσεις όσον αφορά την αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων του γηράσκοντος πληθυσμού. Το ευρωπαϊκό δημογραφικό φόρουμ συγκεντρώνει, κάθε δύο χρόνια από το 2006, τους βασικούς αρμοδίους χάραξης πολιτικών, ενδιαφερόμενους και εμπειρογνώμονες της Ευρώπης για να συζητήσουν τρόπους αντιμετώπισης της δημογραφικής αλλαγής. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσιεύει μια υποστηρικτική ευρωπαϊκή έκθεση δημογραφίας που παρουσιάζει τα βασικά γεγονότα και στοιχεία όσον αφορά τη δημογραφική αλλαγή και συζητά τις κατάλληλες αντίστοιχες πολιτικές. Το 2007 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημιούργησε ομάδα εμπειρογνομόνων για δημογραφικά θέματα που αποτελούνταν από εκπροσώπους όλων των κρατών μελών. Καθήκον της είναι η παροχή συμβουλών στην Επιτροπή ιδίως όσον αφορά την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών πολιτικής που ορίζονται στο έγγραφο στρατηγικής της Επιτροπής του 2006 (βλ. πλαίσιο). Η Επιτροπή διοργανώνει τακτικά σεμινάρια και συναντήσεις εργασίας για ορθές πρακτικές σχετικά με τα δημογραφικά θέματα, που τροφοδοτούν την εργασία της ομάδας.

Η προώθηση της ενεργού γήρανσης στην απασχόληση αποτελεί ουσιαστικό μέρος της ατζέντας της ενεργού γήρανσης, αλλά και βασικό στοιχείο για την επίτευξη των οικονομικών και κοινωνικών στόχων της Ευρώπης για το μέλλον. Είναι σημαντικό να βρεθούν τρόποι για την υπερπήδηση των

διαρθρωτικών και συμπεριφορικών εμποδίων που αποτρέπουν τους ηλικιωμένους από το να παραμείνουν ενεργοί στην αγορά εργασίας. Οι πολιτικές απασχόλησης αποτελούν αρμοδιότητα των κρατών μελών. Η ΕΕ, ωστόσο, μπορεί να διαδραματίσει ρόλο στην επίτευξη κοινών στόχων απασχόλησης. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εργάζεται για την επίβλεψη και τη διευκόλυνση της αμοιβαίας μάθησης του ενός κράτους μέλους από το άλλο όσον αφορά την προώθηση περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας στην ΕΕ. Η ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση παρέχει το πλαίσιο (9) προκειμένου οι χώρες της ΕΕ να ανταλλάσσουν εμπειρίες, γνώσεις και ιδέες για την πολιτική απασχόλησης, με τη συνολική ανάλυση και τις συστάσεις της Επιτροπής. Η στρατηγική Ευρώπη 2020 έχει θέσει ως στόχο απασχόλησης για την ΕΕ το ποσοστό του 75 % για γυναίκες και άνδρες 20-64 ετών έως το 2020. Για την επίτευξη αυτού του ποσοστού, η Επιτροπή ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν πολιτικές ενεργού γήρανσης που αποθαρρύνουν την ύπαρξη καθεστώτων πρόωρης συνταξιοδότησης και στοχεύουν στην προώθηση της διατήρησης της απασχόλησης και της εκ νέου ενσωμάτωσης των ηλικιωμένων εργαζόμενων.

Μια εμβληματική ευρωπαϊκή πρωτοβουλία της στρατηγικής Ευρώπη 2020 είναι η Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας. Τονίζει τη σημασία της αναβάθμισης των δεξιοτήτων των ηλικιωμένων εργαζόμενων που είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι στις οικονομικές αναδιαρθρώσεις, καθώς και των πολιτικών στήριξης των μετακινήσεων των ηλικιωμένων ατόμων στην αγορά εργασίας, ιδιαίτερα από την ανεργία στην εργασία. Το πρόγραμμα διά βίου μάθησης είναι πολύ σημαντικό σε αυτό το πλαίσιο. Τον Απρίλιο του 2012, η Επιτροπή υιοθέτησε μια νέα δέσμη μέτρων για την απασχόληση για να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να τονώσουν τη ζήτηση εργασίας, να μειώσουν τους φόρους της εργασίας, να υποστηρίξουν την ανάπτυξη των δεξιοτήτων στους τομείς με τις μεγαλύτερες δυνατότητες δημιουργίας θέσεων εργασίας στο μέλλον, όπως η «πράσινη» οικονομία, οι υπηρεσίες υγείας και οι ΤΠΕ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΙΝ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΡΟΜΑ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Στοιχεία από την έκδοση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΡΟΜΑ (Βρυξέλλες, 2011)

Η υιοθέτηση του **Πλαισίου της ΕΕ για τις εθνικές στρατηγικές ένταξης των Ρομά** στις 5 Απριλίου 2011 σηματοδοτεί μια πρωτοφανή δέσμευση εκ μέρους των Κρατών Μελών της ΕΕ για την προώθηση της ένταξης των κοινοτήτων των Ρομά. Αυτή η φιλόδοξη αλλά ρεαλιστική πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής έχει γίνει

ευπρόσδεκτη από όλα τα Κράτη Μέλη τα οποία προέτρεψαν για την άμεση εφαρμογή της. Αυτή η αντίδραση στέλνει ένα **ισχυρό πολιτικό μήνυμα** ότι τα Κράτη Μέλη είναι αποφασισμένα να αλλάξουν την κατάσταση των Ρομά.

Το Πλαίσιο της ΕΕ παρέχει μια νέα προσέγγιση στην αντιμετώπιση του προβλήματος του έντονου **κοινωνικού και οικονομικού αποκλεισμού** που υφίστανται οι Ρομά που ζουν στην Ευρώπη.

Επιδιώκει να βελτιώσει τη ζωή των Ρομά με την παρουσίαση μιας **Ευρωπαϊκής δομής** που θα στηρίζει το έργο των Κρατών Μελών. Είναι η ανταπόκριση της ΕΕ για την τρέχουσα κατάσταση αλλά δεν αντικαθιστά την πρωταρχική ευθύνη των Κρατών Μελών έναντι των δικών τους κοινοτήτων των Ρομά.

Το Πλαίσιο της ΕΕ βασίζεται σε μία απλή παρατήρηση: ο μόνος τρόπος για να ενταχθούν με επιτυχία οι Ρομά είναι **οι από κοινού ενέργειες**. Και έχει ζωτική σημασία να εμπλακούν όλοι οι παράγοντες: τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, οι εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές, η κοινωνία των πολιτών και, βεβαίως, οι ίδιοι οι Ρομά.

Το Πλαίσιο της ΕΕ για τις εθνικές στρατηγικές ένταξης των Ρομά παρέχει τη βάση για την κοινωνική και οικονομική ένταξη των Ρομά λαμβάνοντας ταυτόχρονα υπόψη τα ανθρώπινα δικαιώματά τους. Συνιστά μια πολιτική δέσμευση εκ μέρους των Κρατών Μελών της ΕΕ, αλλά δεν αποτελεί νομικά δεσμευτικό έγγραφο. Αντιθέτως, συμπληρώνει τη νομική προστασία που ήδη υπάρχει στην ΕΕ, συγκεκριμένα:

- τη **Συνθήκη της Λισαβόνας** η οποία διασφαλίζει ότι οι Ρομά έχουν το δικαίωμα να τυγχάνουν της ίδιας μεταχείρισης με τους άλλους πολίτες της ΕΕ,
- την **Οδηγία (2000/43/ΕΚ) για τη Φυλετική Ισότητα** που απαγορεύει τις διακρίσεις στο χώρο εργασίας καθώς και σε άλλους τομείς της ζωής, όπως την εκπαίδευση, την υγειονομική περίθαλψη και την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες για τους Ρομά, και
- την **Οδηγία (2004/38/ΕΚ) σχετικά με το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής** εντός της ΕΕ η οποία επιτρέπει στους Ρομά που είναι πολίτες της ΕΕ να κυκλοφορούν χωρίς περιορισμούς εντός όλων των 28 Κρατών Μελών της ΕΕ.

Ωστόσο η καταπολέμηση των διακρίσεων μόνη της δεν αρκεί να επιλύσει τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Ρομά στην Ευρώπη σήμερα. Επειδή ο κοινωνικός και οικονομικός αποκλεισμός μπορεί επίσης να αποτελεί μια πηγή της προκατάληψης την οποία υφίστανται οι Ρομά, το Πλαίσιο της ΕΕ προωθεί πολιτικές που στοχεύουν να διασφαλίσουν ότι οι λαοί των Ρομά και μη-Ρομά έχουν ίση πρόσβαση σε **απασχόληση, εκπαίδευση, υγειονομική περίθαλψη, και στέγαση** (συμπεριλαμβανομένων των βασικών παροχών). Με αυτόν τον τρόπο, προσπαθεί να σπάσει το φαύλο κύκλο της φτώχειας και του αποκλεισμού που βιώνουν οι κοινότητες των Ρομά που βρίσκονται στην πιο μειονεκτική θέση.

Κοινές Βασικές Αρχές για την Ένταξη των Ρομά

1. Εποικοδομητικές, ρεαλιστικές και αμερόληπτες πολιτικές
2. Συγκεκριμένη αλλά όχι αποκλειστική στόχευση
3. Διαπολιτισμική προσέγγιση
4. Η κοινωνική ενσωμάτωση ως στόχος
5. Συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου
6. Μεταφορά τεκμηριωμένων πολιτικών
7. Χρήση των μέσων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
8. Εμπλοκή των περιφερειακών και τοπικών αρχών
9. Σύμπραξη της κοινωνίας των πολιτών
10. Ενεργός συμμετοχή των Ρομά

Το Πλαίσιο της ΕΕ δηλώνει ότι οι εθνικές στρατηγικές θα πρέπει να σχεδιάζονται, να εφαρμόζονται και να ελέγχονται σε στενή συνεργασία και συνεχή διάλογο με τις **περιφερειακές και τοπικές αρχές**.

Αυτό συμβαίνει επειδή η ένταξη ή ο αποκλεισμός των Ρομά λαμβάνει χώρα σε τοπικό επίπεδο, όπου συναντώνται οι διάφορες κοινότητες και όπου μπορεί να αξιοποιηθεί η αμοιβαία εμπιστοσύνη σε καθημερινή βάση.

Ενώ βεβαίως χρειάζεται συντονισμένη δράση σε όλα τα επίπεδα, η στενή εμπλοκή των τοπικών και περιφερειακών αρχών σε **κάθε στάδιο της διαδικασίας** είναι βασική για την συνολική επιτυχία τους. Η στενή επαφή των τοπικών και περιφερειακών αρχών με τις κοινότητες των Ρομά μπορεί να παράσχει πολύτιμα στοιχεία κατά την **κατάρτιση** των εθνικών στρατηγικών. Επειδή οι δημόσιες διοικήσεις εμπλέκονται άμεσα στην παροχή υπηρεσιών στους Ρομά, οι περιφερειακές και τοπικές αρχές έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν στοιχεία βασισμένα στις εμπειρίες τους. Αυτά τα στοιχεία μπορεί να βοηθήσουν να εξασφαλιστεί ότι οι στρατηγικές είναι προσαρμοσμένες στις ανάγκες των Ρομά και ότι βασίζονται σε εμπειρίες που λήφθηκαν σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

Τα σχέδια δράσης που περιλαμβάνονται στις εθνικές στρατηγικές πρέπει να μεταφραστούν σε τοπικές

πολιτικές, ειδικά επειδή είναι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές που συχνά έχουν την ικανότητα να αναπτύξουν έργα που λαμβάνουν χρηματοδότηση της ΕΕ.

Οι πολιτικές και οι στρατηγικές μπορεί να καταρτίζονται σε εθνικό επίπεδο αλλά συνήθως εφαρμόζονται σε τοπικό επίπεδο διότι εκεί παρέχονται οι δημόσιες υπηρεσίες στους πολίτες.

Οι καλές πρακτικές σε ολόκληρη την ΕΕ περιλαμβάνουν τη χρήση μεσολαβητών σε σχολεία και σε υπηρεσίες υγείας και απασχόλησης· την προσφορά γλωσσικών μαθημάτων (τόσο σε Ρομανί, όσο και στη γλώσσα της φιλοξενούσας χώρας, όπου ζουν οι Ρομά εκτός της χώρας προέλευσής τους)· την οργάνωση συγκεκριμένων πρωτοβουλιών για τις γυναίκες και τα παιδιά των Ρομά, για παράδειγμα οι εκστρατείες προληπτικής υγειονομικής φροντίδας, η στήριξη της πρώιμης παιδικής εκπαίδευσης και η παροχή παιδικής φροντίδας για τα παιδιά των Ρομά· η θέσπιση μηχανισμών για να διευκολυνθεί ο διάλογος μεταξύ των αρχών και των κοινοτήτων των Ρομά και των αντιπροσώπων τους· και η σύσταση καλά εξοπλισμένων τοποθεσιών για τους μετακινούμενους Ρομά.

Η ανταλλαγή εμπειριών μπορεί να δώσει πρακτικές λύσεις και να βοηθήσει τους τοπικούς παράγοντες. Δίκτυα όπως το Eurocities ή το URBACT Roma-Net συγκεντρώνουν τις τοπικές αρχές, βοηθώντας τους να μοιραστούν τις προσπάθειες, να εντοπίσουν τις καλές πρακτικές και να βρουν κοινές λύσεις. Τα αδελφοποιητικά προγράμματα μεταξύ πόλεων, για παράδειγμα η συνένωση των πόλεων προέλευσης και των πόλεων που φιλοξενούν τις κοινότητες των Ρομά, έχουν επίσης αποδειχτεί επιτυχημένα.

Δημιουργία συνεργιών μεταξύ τοπικών και περιφερειακών αρχών

Υπάρχουν πρωτοβουλίες στην Ευρώπη που βασίζονται επάνω στη **γνώση και τις εμπειρίες** των τοπικών και περιφερειακών αρχών και τη **δέσμευσή τους** για προώθηση της ένταξης των Ρομά.

Η Επιτροπή των Περιφερειών

Η Επιτροπή των Περιφερειών (ΕτΠ) είναι η συγκέντρωση της ΕΕ των τοπικών και περιφερειακών εκπροσώπων. Παρέχοντας τη γνώμη τους για προτάσεις πολιτικών, αυτοί οι εκπρόσωποι έχουν άμεσο ρόλο στη διαμόρφωση της ανάπτυξης των πολιτικών και της νομοθεσίας της ΕΕ. Η ΕτΠ έχει εκδώσει δύο προτάσεις για το θέμα της ένταξης των Ρομά.

Συμβούλιο της Ευρώπης, Κογκρέσο Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών

Το Κογκρέσο Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών του Συμβουλίου της Ευρώπης, οργάνωσε μια Σύνοδο Δημάρχων για τους Ρομά με θέμα την «Οικοδόμηση αμοιβαίας εμπιστοσύνης από τη βάση» στο Στρασβούργο, της Γαλλίας. Οι συμμετέχοντες υιοθέτησαν μια δήλωση στην οποία τονίζουν την αποφασιστικότητά τους να αναλάβουν διαρκή

δράση για την ένταξη των Ρομά με την ίδρυση μιας Ευρωπαϊκής Συμμαχίας Πόλεων και Περιοχών για την ένταξη των Ρομά. Μια ομάδα που περιλαμβάνει έξι ευρωπαϊκές πόλεις και περιοχές θα συνεργαστούν τώρα για την έναρξη αυτής της πρωτοβουλίας.

Eurocities

Το Eurocities είναι ένα δίκτυο ευρωπαϊκών πόλεων που φέρνει κοντά τις τοπικές αρχές περισσότερων από 140 μεγάλες πόλεις σε πάνω από 30 Ευρωπαϊκές χώρες. Για να συνεισφέρουν στην εφαρμογή του Πλαισίου της ΕΕ, μια ομάδα δράσης για την ένταξη των Ρομά συστάθηκε με συμμετοχή από διάφορες πόλεις. Η ομάδα δράσης παρέχει πραγματογνωμοσύνη και στοιχεία πάνω σε τοπικές καταστάσεις, εξελίξεις σε πολιτικές και πληροφορίες για επιτυχημένες πολιτικές για να βοηθήσουν στην καταπολέμηση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι Ρομά.

Πρόγραμμα URBACT Roma-Net

Το Πρόγραμμα URBACT Roma-Net περιλαμβάνει 10 αδελφοποιημένες πόλεις από διαφορετικά Κράτη Μέλη της ΕΕ που συνεργάζονται για να ανταλλάξουν πραγματογνωμοσύνη και να διαδώσουν καλές πρακτικές με στόχο τη βελτίωση της ανάπτυξης τοπικών πολιτικών και την οικοδόμηση ισχυρότερων δεσμών μεταξύ των Ρομά και των άλλων κοινοτήτων με τις οποίες συγκατοικούν στις ευρωπαϊκές πόλεις. Ο πρωταρχικός στόχος του έργου είναι να πληροφορήσει και να στηρίξει την ανάπτυξη των τοπικών σχεδίων δράσης για την ένταξη των Ρομά.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καταρτίζει επίσης **πρότυπα προσέγγισης**, τα οποία στοχεύουν να αντλήσουν μαθήματα από υπάρχουσες αποτελεσματικές πολιτικές ένταξης των Ρομά για να βοηθήσουν τους εθνικούς και τοπικούς υπεύθυνους χάραξης πολιτικών να αναπτύξουν τις δικές τους πολιτικές. Τα πρότυπα προσέγγισης θα προσαρμοστούν σε τέσσερις βασικούς τύπους κοινοτήτων Ρομά και το κάθε ένα θα αποτελείται από μια επιλογή πολιτικών πρωτοβουλιών η οποία θα μπορεί να εμπνεύσει τους εθνικούς και τοπικούς υπεύθυνους λήψης αποφάσεων.